METODĂ DE
acordeon

BENONE DAMIAN

EDITURA MUZICALĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR DIN R.P.R.

BENONE DAMIAN

METODĂ
DE
ACORDEON

EDITURA MUZICALĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR DIN R.P.R.
1964

Coperta de MELANIE SCHMIDT

INTRODUCERE

DESCRIEREA SUMARĂ A ACORDEONULUI

Claviatura cu mecanismul ei se găseşte în partea dreaptă[1] a acordeonului şi se compune din clape albe şi clape negre. Numărul acestora este mai mare sau mai mic, în funcţie de mărimea instrumentului. Pe claviatură se cîntă cu degetele mîinii drepte care se numerotează de la 1—5 astfel: degetul mare 1; arătătorul 2; degetul mijlociu 3; inelarul 4; degetul mic 5.

Cutia başilor se află în partea stîngă a instrumentului. Ea are un număr variabil de butoane în funcţie de mărimea instrumentului, care sînt aranjate în şiruri verticale şi rînduri oblice.

Spre deosebire de claviatură, la başi se cîntă numai cu patru degete[2], care se numerotează astfel: arătătorul 1; degetul mijlociu 2; inelarul 3; degetul mic 4. Degetul mare, neîntrebuinţat la cîntat, se foloseşte, în schimb, la apăsarea unui buton, care deschide orificiul pe unde se scoate sau se introduce aerul în burduf. În general, în timpul execuţiei, butonul acesta nu se întrebuinţează.

Mişcarea de închidere sau de deschidere a burdufului se execută cu mîna stîngă, care se introduce în acest scop sub cureaua ataşată la cutia başilor.

Burduful, aşezat în partea centrală a instrumentului, pompează aerul cu ajutorul căruia se produc sunetele emise de claviatură şi de başii acordeonului.

Curelele acordeonului sînt în număr de două şi susţin instrumentul pe piept.

ŢINUTA INSTRUMENTISTULUI

Cu acordeonul se poate cînta în picioare — ca solist — sau stînd pe scaun — ca *tuttist* — (în diverse orchestre), aceasta depinzînd de rolul pe care îl îndeplineşte instrumentistul în acel moment. În ambele situaţii, ţinuta trebuie să fie corectă.

S-a arătat că acordeonul stă pe piept cu ajutorul celor două curele de susţinere, dintre care una trebuie trecută pe umărul drept, iar cealaltă, pe umărul stîng. Deoarece claviatura acordeonului trebuie să fie aproximativ la mijlocul pieptului, se impune ca lungimea curelei drepte să fie cu 4—5 cm. mai mare decît lungimea curelei stîngi, aceasta, pentru a avea o ţinută perfectă şi pentru a menţine mîna dreaptă într-o poziţie lejeră.

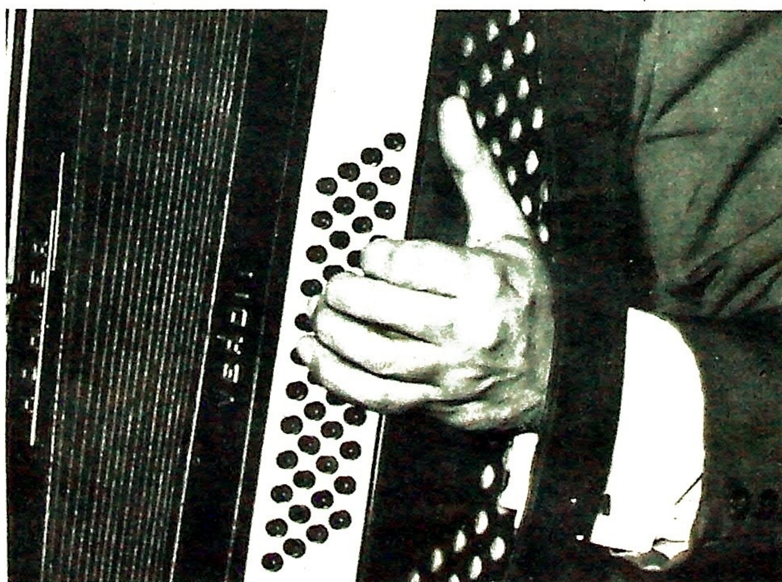
1 În cazul cînd acordeonul este în poziţie de cîntat.

2 Sînt foarte rare cazurile în care se cîntă şi cu degetul mare.

Apoi, în legătură cu poziția brațelor și a degetelor, mai trebuie observate următoarele: la mîna dreaptă, cotul să stea depărtat de corp, iar brațul și mîna să se așeze în linie dreaptă în așa fel, ca încheietura mîinii să nu fie nici ridicată, nici lăsată. Degetele să fie ușor îndoite, ca și cum ar cuprinde un obiect rotund, și să atingă claviatura cu vîrfurile.

La mîna stîngă, trebuie să se țină seama de dublul rol pe care aceasta îl îndeplinește: manevrarea burdufului, și cîntatul pe butoanele bașilor. În privința manevrării burdufului, mișcările de închidere și de deschidere ale acestuia vor imita mișcările de închidere și de deschidere ale unui evantai. Pentru a cînta la bași se recomandă, asemenea jocului mîinii drepte pe claviatură, atacul butoanelor tot cu vîrfurile degetelor și o poziție cît mai lejeră a întregului braț. Degetul mare, neîntrebuințat pînă acum, va sta rezemat comod pe capacul cutiei bașilor.

Chiar de la începutul studiului, este foarte util ca toate mișcările să fie executate corect și degajat (fără înțepenirea articulațiilor brațului, ale mîinii și ale degetelor).

SUNETELE ŞI NOTELE MUZICALE

Sunetul muzical este rezultatul unor vibraţii regulate, emise de către un corp sonor. El are patru însuşiri fundamentale: *înălţime*, *durată*, *intensitate* şi *timbru*.

ÎNĂLŢIMEA

Prin înălţime se înţelege calitatea pe care o are un sunet muzical de a fi mai înalt (acut) sau mai grav (profund). Datorită acestei însuşiri, sunetele muzicale se deosebesc între ele şi pot fi aranjate într-o ordine precisă, de la sunetul cel mai grav pînă la sunetul cel mai acut, formîndu-se astfel o scară sonoră.

Înălţimea sunetelor se reprezintă grafic prin: *note*, *portativ*, *liniuţe suplimentare*, *chei*, *alteraţii*[1].

Notele sînt semne cu ajutorul cărora identificăm sunetele muzicale. Ele au forma ovală, sînt goale sau pline, şi uneori li se adaugă la dreapta sau la stînga o codiţă, care, la rîndul ei, poatea avea 1—4 steguleţe:

În practica muzicală se întîlnesc două sisteme de numire a notelor muzicale:

1 denumirea silabică: *do*, *re*, *mi*, *fa*, *sol*, *la*, *si*

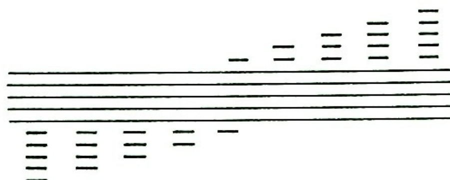
2 denumirea literală: *c*, *d*, *e*, *f*, *g*, *a*, *h*

Portativul este un grup de cinci linii paralele, orizontale, egal distanţate între ele, şi care se numără de jos în sus. Notele se scriu atît pe liniile cît şi în spaţiile portativului.

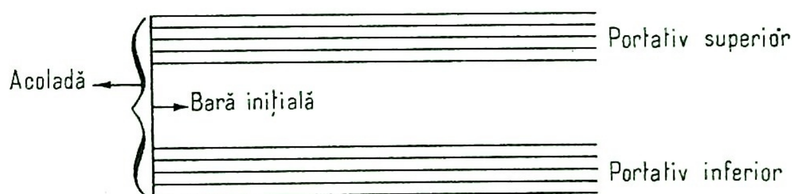

[1] Despre alteraţii se va vorbi mai tîrziu într-un alt capitol.

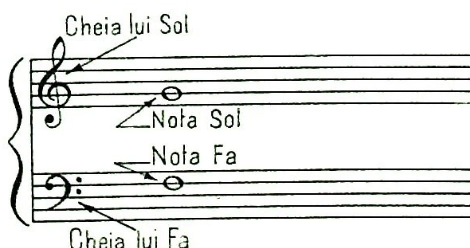
Liniuţele suplimentare. În notaţia muzicală, cînd liniile şi spaţiile portativului devin insuficiente, se folosesc aşa-numitele *liniuţe suplimentare*, care se scriu deasupra sau dedesubtul portativului. În general, se întrebuinţează pînă la cinci liniuţe suplimentare:

Literatura pentru acordeon se scrie pe două portative: unul superior şi altul inferior, legate între ele printr-o linie verticală, numită *bară iniţială*; la rîndul ei, bara iniţială este precedată de o linie sinuoasă, numită *acoladă*:

Cheile lui sol şi fa. La începutul ambelor portative din exemplul următor observaţi că apar două semne noi; pe linia a doua a portativului superior, pe care mai tîrziu vom învăţa că se scrie nota *sol*, se află cheia lui *sol*. Pe linia a patra a portativului inferior se află cheia lui *fa*; pe aceeaşi linie se va scrie şi nota *fa*.

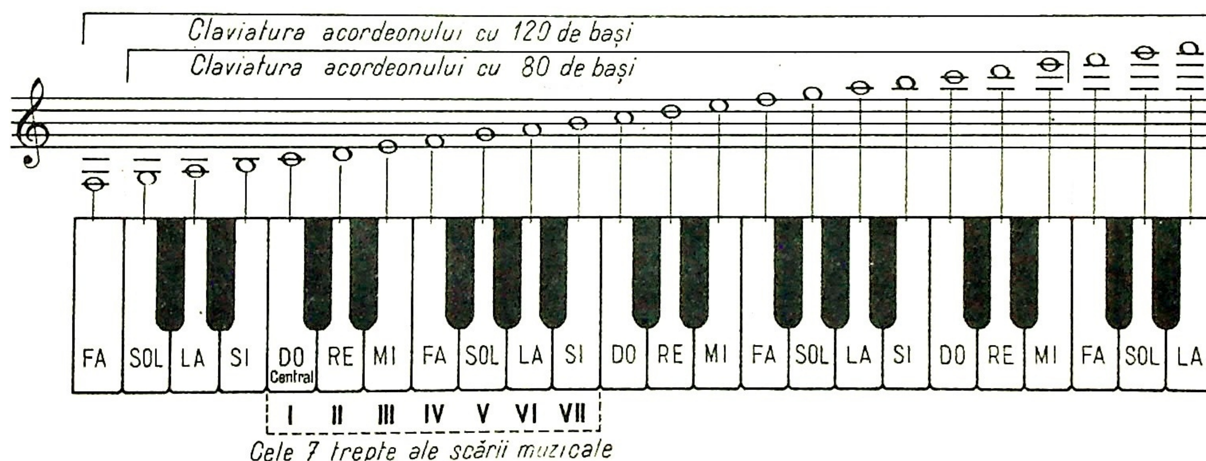
În piesele muzicale destinate acordeonului, pe portativul superior se scriu notele ce vor fi cîntate pe claviatura instrumentului, iar pe portativul inferior, notele ce vor fi cîntate la başi. De multe ori, portativul inferior poate lipsi. Pentru a indica totuşi butoanele başilor care trebuie să producă sunetele cerute de compoziţia respectivă, s-a recurs la un procedeu special numit *cifraj* pe care îl vom explica ulterior. Pe portative, cu ajutorul cheilor şi al notelor, se poate fixa cu precizie înălţimea sunetelor.

Redăm mai jos succesiunea și denumirile notelor în cele două chei pe ambele portative:

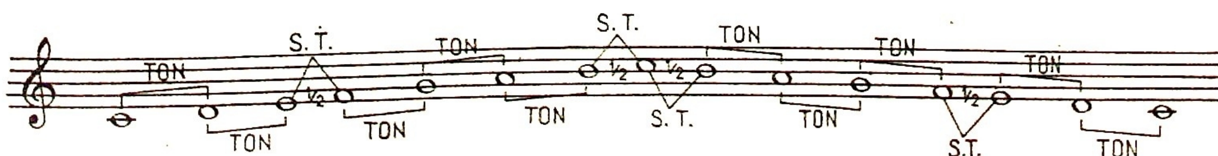
Nota încercuită în pătratul punctat, fiind amplasată între cele două portative, la mijlocul scării muzicale, a primit denumirea de *do* central.

Iată acum și corespondența dintre înălțimea sunetelor fixate pe portativul superior și claviatura acordeonului cu 48, 80 și 120 de bași:

Cele 7 trepte ale scării muzicale

În exemplul de mai sus, nu s-au menționat denumirile clapelor negre, deoarece ele vor fi desemnate într-un alt capitol. Totuși, observați că, înaintea oricărui grup de cîte două clape negre se află o clapă albă, care emite sunetul *do*, iar înaintea oricărui grup de cîte trei clape negre, se află, de asemenea, o clapă albă, care emite sunetul *fa*. Din șapte în șapte, denumirea sunetelor se repetă, dar înălțimea lor diferă. Ansamblul clapelor albe corespunde organizării sunetelor în așa-numita *gamă naturală*, care, după cum vedeți, este rezultatul unei succesiuni treptate de sunete în urcare, sau în coborîre. Dar despre aceasta vom mai vorbi. Judecînd gama în succesiunea ei naturală, se constată că între sunete există două feluri de distanțe: unele mai mari, care se numesc *tonuri*, iar celelalte mai mici, numite *semitonuri*:

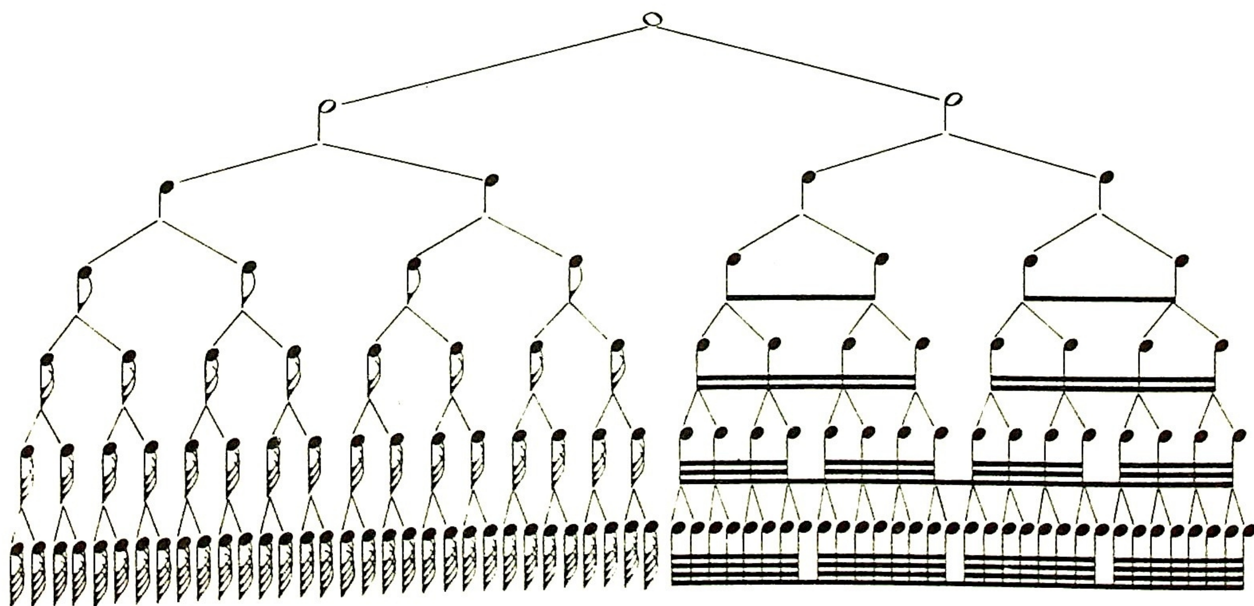
DURATA

Prin durată se înțelege însușirea pe care o are un sunet muzical de a se menține mai mult sau mai puțin timp. Durata mai poartă și numele de valoare. Ea se reprezintă grafic astfel:

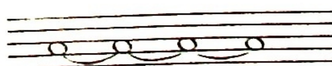
Valorile se divid cu 2 sau multiplii lui (4, 8, 16).

Valorile de note rezultate dintr-o notă întreagă pot fi reproduse schematic, așa cum se arată în tabloul de mai jos:

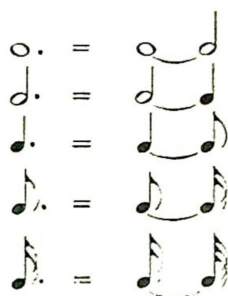

Cînd notele cu stegulețe formează grupuri de cîte 2, 3, 4 sau mai multe sunete, stegulețele pot fi înlocuite cu bare orizontale.

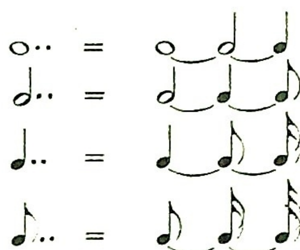
Legato de prelungire este o linie curbă care se scrie deasupra sau dedesubtul a două note alăturate, de aceeași înălțime (durata totală obținută este egală cu suma valorilor notelor legate):

Punctul de prelungire este punctul, așezat la dreapta notei, care mărește durata acesteia cu jumătate din valoarea ei:

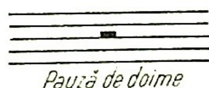

Uneori se folosesc și două puncte așezate la dreapta notei, al doilea punct mărind durata sunetului cu jumătate din valoarea primului punct:

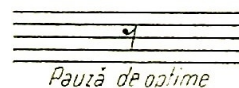

Pauza sau *tăcerea* este întreruperea temporară a emisiei sunetului dintr-o piesă muzicală. Fiecărei valori de note îi corespunde o valoare de pauză:

Pauză de notă întreagă

Pauză de doime

Pauză de pătrime

Pauză de optime

Pauză de șaisprezecime

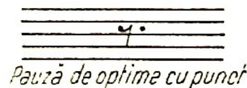

Pauză de treizecidoime

Pauză de șaizecipătrime

Notele cu puncte de prelungire sînt redate prin pauze punctate:

Pauză de doime cu punct

Pauză de pătrime cu punct

Pauză de optime cu punct

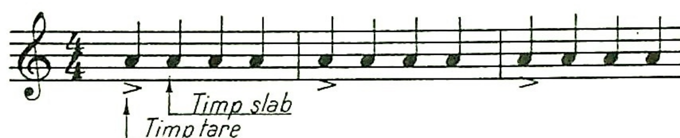
Coroana sau *fermata* este semnul în formă de semicerc cu un punct la mijloc, 𝄐 care, așezat deasupra sau dedesubtul unei note, dă prilejul executantului să mărească durata sunetului după aprecierea sa.

Metrul este succesiunea periodică regulată a unor durate de sunete accentuate sau neaccentuate, egale între ele. Accentele care concură la reliefarea metrului se numesc *accente metrice*.

Măsura (tactul) este un fragment muzical cuprins între două accente de aceeași intensitate. Linia verticală care desparte măsurile între ele se numește *bară de măsură*:

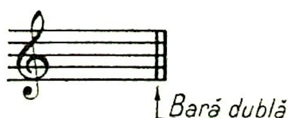
Măsura se divide în timpi egali ca durată. O măsură poate avea doi, trei sau patru timpi, dintre care primul este întotdeauna accentuat, iar ceilalți, neaccentuați. Timpul accentuat mai poartă numele de timp *tare*, iar cel neaccentuat — de timp *slab*.

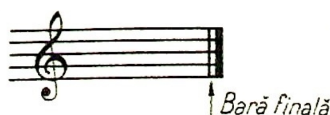
Ritmul, în muzică, constituie raportul dintre diferitele durate accentuate și neaccentuate. *Ritmul* se desfășoară în cadrul metrului.

Bara dublă se folosește pe parcursul pieselor cînd dorim să delimităm anumite secțiuni ale lucrării muzicale. De exemplu, în mod curent, *refrenul* este despărțit de *cuplet* prin bară dublă:

Bara finală este formată din două linii verticale, dintre care una este mai groasă și, după cum ne spune și numele, apare la sfîrșitul lucrării:

CLASIFICAREA MĂSURILOR

După numărul timpilor, măsurile se împart în: a) măsuri simple de doi și de trei timpi; b) măsuri compuse omogene, alcătuite din cîte două măsuri simple de doi sau de trei timpi (2+2 sau 3+3); c) măsuri compuse neomogene (mixte), alcătuite dintr-o măsură de doi timpi și alta de trei timpi (2+3 sau 3+2).

Măsurile simple au cîte un singur timp accentuat. Toate *măsurile compuse* au doi sau mai mulți timpi accentuați.

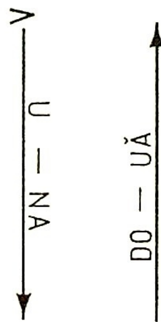
Indicarea măsurii muzicale se face cu ajutorul unor cifre suprapuse în formă de fracție care se scrie imediat după cheia portativului. Cifra de sus (numărătorul) arată numărul timpilor din care este formată măsura, iar cifra de jos (numitorul), valoarea fiecărui timp.

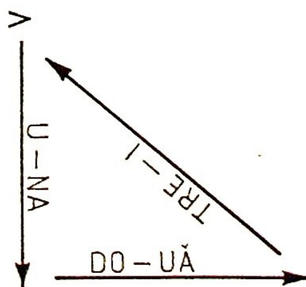
Măsurile simple de doi timpi au primul timp accentuat, iar al doilea neaccentuat: dintre acestea, mai des întîlnite sînt măsurile de: $\frac{2}{2}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{2}{8}$.

Pentru indicarea și menținerea exactă a duratei fiecărui timp se folosește așa-numita *tactare* sau *batere a măsurii* (prin extensie — dirijarea).

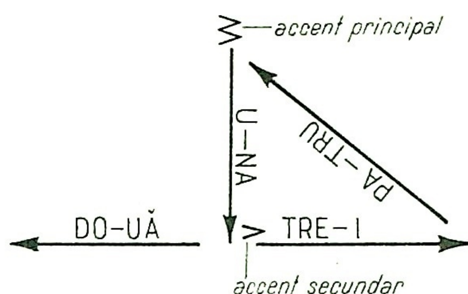
Dirijarea unei piese într-o măsură de doi timpi se face prin două mișcări verticale, așa cum se arată în schema următoare:

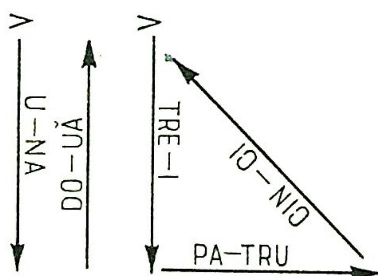
Măsurile simple de trei timpi au primul timp accentuat, iar ceilalți doi timpi neaccentuați. Dăm mai jos exemple de măsuri de trei timpi simple: $\frac{3}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$. Măsurile de trei timpi se dirijează astfel:

Măsurile compuse omogene cele mai des întîlnite sînt: $\frac{4}{2}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{6}{4}$, $\frac{6}{8}$ etc. Ele sînt alcătuite din cîte două măsuri simple de doi sau de trei timpi și au în componența lor cîte două accente. Astfel, măsura de $\frac{4}{4}$ conține două măsuri simple de doi timpi și are un accent principal pe primul timp și unul secundar, pe cel de-al treilea timp. Dăm mai jos modul în care se tactează o măsură de patru timpi:

Măsurile de $\frac{5}{4}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{7}{4}$, $\frac{7}{8}$ sînt exemple de măsuri mixte; ele sînt alcătuite din măsuri de doi și de trei timpi, de unde și numele lor de măsuri compuse neomogene. Dirijarea lor este ceva mai complicată și însumează de regulă mișcările dirijorale ale măsurilor componente. În exemplul de față, măsura de $\frac{5}{4}$ este compusă dintr-o măsură de doi timpi și una de trei timpi; ea se tactează în felul următor:

Aceeași măsură poate fi formată, cum de altfel știți, mai întîi dintr-o măsură de trei timpi și apoi dintr-una de doi timpi.

INTENSITATEA

Prin intensitate se înțelege însușirea pe care o are un sunet muzical de a fi mai tare sau mai slab; ea este indicată cu ajutorul unor termeni luați din limba italiană denumiți *nuanțe muzicale*.

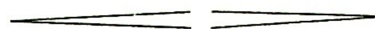
Cîteva exemple de nuanțe care indică intensitatea uniformă:

forte — *f* = tare
fortissimo — *ff* = foarte tare
mezzo forte — *mf* = tărișor
mezzo piano — *mp* = nu prea încet
piano — *p* = încet
pianissimo — *pp* = foarte încet
forte subito — *f sub.* = tare pe neașteptate, nepregătit
piano subito — *p sub.* = încet pe neașteptate.

În scrierea muzicală, o nuanță rămîne valabilă pînă la apariția alteia.

Cîteva exemple de termeni care indică *intensitatea progresivă*:

crescendo — *cresc.* = crescînd
decrescendo — *decresc.* = descrescînd
diminuendo — *dim.* = micșorînd intensitatea

Crescendo și *decrescendo* se mai poate nota prin semnele:

Accentele. Scoaterea în evidență a unui sunet față de altul, din punct de vedere al intensității, se numește *accent.* Accentele sînt de două feluri: *naturale* și *agogice.* Accentele naturale rezultă din construcția metrică și ritmică a piesei respective (vezi clasificarea măsurilor). Accentele agogice sînt cele cerute de compozitor în mod special.

TIMBRUL

Timbrul este caracteristica unui sunet muzical care îl face să se deosebească de un alt sunet cu aceeași înălțime și intensitate. Cu alte cuvinte, dacă două sunete care au aceeași înălțime și intensitate sînt emise de două instrumente diferite, de exemplu, de acordeon și de vioară, ele se vor deosebi, vor avea timbruri diferite.

INTERVALELE ȘI CLASIFICAREA LOR

Prin *interval* se înțelege raportul de înălțime dintre sunetele a două trepte alăturate sau depărtate, treapta gravă fiind considerată baza intervalului, iar cea acută, vîrful acestuia.

Numele intervalului se determină după numărul de trepte (sunete alăturate) pe care îl conține, inclusiv baza și vîrful intervalului.

Sunetul repetat formează intervalul de *primă*

Raportul de la un sunet la cel alăturat formează intervalul de *secundă*

Raportul de la un sunet la al treilea formează intervalul de *terță*

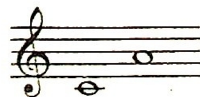
Raportul de la un sunet la al patrulea formează intervalul de *cvartă*

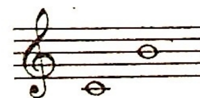
Raportul de la un sunet la al cincelea formează intervalul de *cvintă*

Raportul de la un sunet la al șaselea formează intervalul de *sextă*

Raportul de la un sunet la al șaptelea formează intervalul de *septimă.*

Raportul de la un sunet la al optulea formează intervalul de *octavă.*

După numărul de tonuri și semitonuri pe care le cuprind, intervalele pot fi: *perfecte*, *mari* sau *mici*.

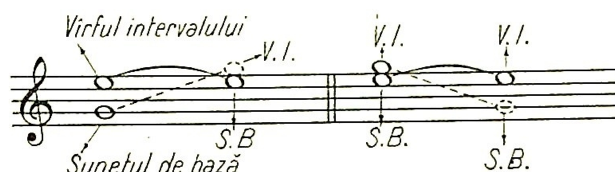
Intervalele perfecte sînt: *prima*, *cvarta*, *cvinta* și *octava*.

Intervalele mari sau mici sînt: *secunda*, *terța*, *sexta* și *septima*.

Mai tîrziu vom învăța că toate intervalele pot deveni mărite sau micșorate.

RĂSTURNAREA INTERVALELOR

Cînd sunetul de bază al intervalului devine sunet de vîrf, adică atunci cînd treapta de bază se scrie la octava ei superioară sau invers, cînd vîrful intervalului se scrie la octava lui inferioară, se spune că intervalul se *răstoarnă*:

Observăm că în exemplul de mai sus, sexta mare *sol — mi* a devenit, prin răsturnare, terță mică *mi — sol*, iar terța mică *mi — sol* a devenit, prin răsturnare, sextă mare *sol — mi*. Astfel, intervalele:

perfecte prin răsturnare rămîn *perfecte*
mici prin răsturnare devin *mari*
mari prin răsturnare devin *mici*;

De aceea:

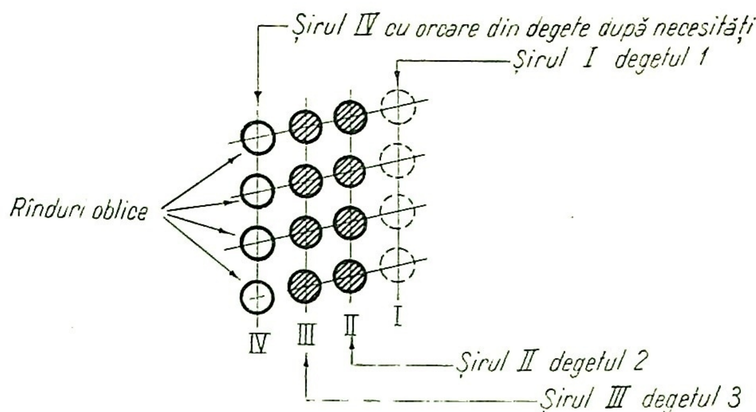
Prima perfectă prin răsturnare devine *octavă perfectă*
Secunda mare prin răsturnare devine *septimă mică*
Terța mare prin răsturnare devine *sextă mică*
Cvarta perfectă prin răsturnare devine *cvintă perfectă*
Cvinta perfectă prin răsturnare devine *cvartă perfectă*
Sexta mare prin răsturnare devine *terță mică*
Septima mare prin răsturnare devine *secundă mică*
Octava perfectă prin răsturnare devine *primă perfectă*.

BAȘII ACORDEONULUI

MODUL DE ARANJARE AL BAȘILOR

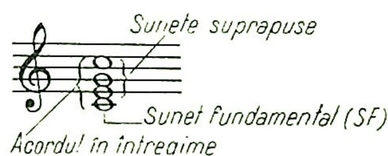
Privind acordeonul din față (acordeonul cu 48 de bași), se observă că bașii sînt aranjați în patru șiruri verticale și 12 rînduri oblice. Șirurile verticale se vor numerota de la dreapta la stînga cu I, II, III, IV. Pe șirul notat cu I, se va cînta cu degetul 1 — arătătorul; pe șirul II, cu degetul 2 — mijlociul, iar pe șirul III, cu degetul 3 — inelarul. Bașii din al patrulea șir vor

fi manevraţi, după necesităţi, cu oricare din cele patru degete. Dăm mai jos un detaliu din schema başilor, în care se vede clar aranjamentul lor în şiruri verticale şi rinduri oblice:

ACORDUL ŞI SUNETUL FUNDAMENTAL

Două sau mai multe sunete suprapuse la interval de terţă formează un *acord*. Acordul, ca şi intervalul, are în componenţa lui un sunet de bază, pe care se suprapun alte sunete. Sunetul ce stă la baza unui acord se numeşte *fundamentala acordului*:

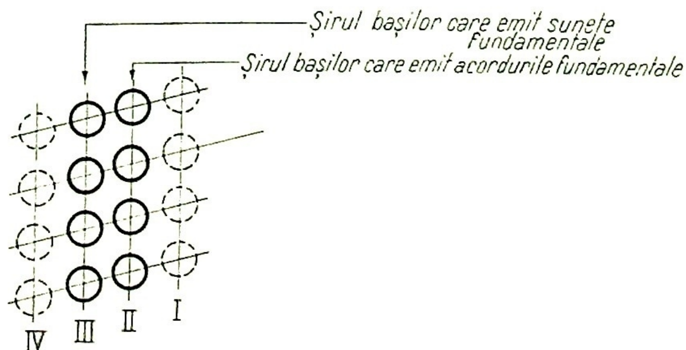

Başii acordeonului se împart în:

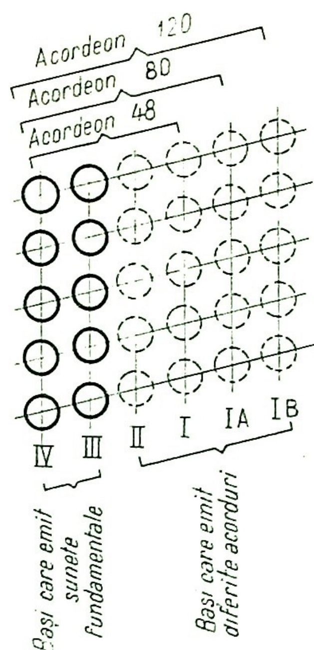
a) başi care emit, prin apăsare, sunete izolate — fundamentalele acordurilor şi

b) başi care emit, prin apăsarea unui singur buton, acorduri.

Astfel, şirul II este format din başii care emit acorduri, iar şirul III, din başii care emit sunete fundamentale. Se insistă asupra acestor două şiruri pentru că pe ele se vor studia primele exerciţii pentru mîna stîngă. Aşadar, la acordeoanele cu 48 de başi, se va trece peste şirul notat cu I:

Acordeoanele mai mari au mai multe şiruri de başi. La cele cu 80 de başi se întîlnesc cinci şiruri verticale. Şirul nou apărut se notează cu IA, iar acordeoanele cu peste 80 de başi au 6 şiruri verticale. Cel de-al şaselea şir vertical apărut se notează cu IB. Pe aceste două şiruri se va cînta tot cu degetul 1, după cum se va vedea. Excluzînd başii care formează şirurile III şi IV, celelalte şiruri emit, prin apăsare, diferite acorduri. Pe parcursul metodei, fiecare dintre acestea vor fi studiate şi analizate la rîndul lor.

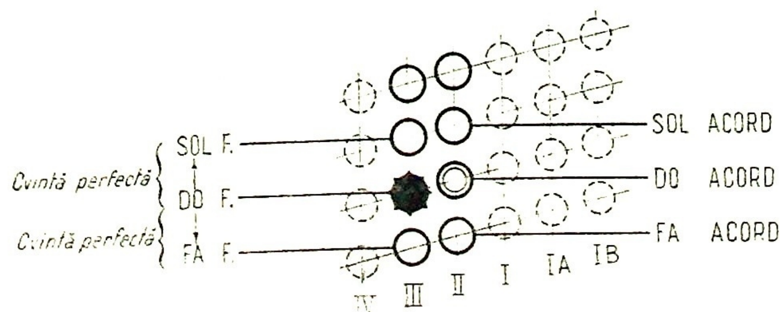
În ultimul exemplu de la pag. 15 se vede clar aranjamentul bașilor care emit sunete fundamentale (III) și al bașilor care emit acorduri (II). Pentru început, va trebui deprinsă poziția bașilor în aranjamentul lor vertical și oblic. Pentru aceasta, degetele 2 și 3 vor aluneca ușor în sus și în jos, fără grabă, pe deasupra butoanelor șirului al doilea și al treilea.

Acest exercițiu se va face fără a „îmbrăca" acordeonul, instrumentul stînd în poziție verticală pe un suport. În acest fel, se va putea observa mișcarea ce se execută. La acordeoanele cu 5 șiruri verticale, se va trece peste șirurile I și IA, iar la cele cu 6 șiruri se va trece peste șirurile I, IA și IB.

În exercițiul de alunecare s-au observat, fără îndoială, cele trei butoane însemnate, diferite de celelalte. Acestea constituie punctele de reper ale instrumentistului, care nu are posibilitatea să observe bașii în timpul execuției.

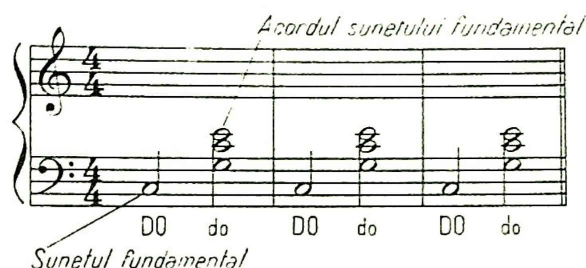
Nu se recomandă studiul de deprindere al bașilor în fața oglinzii, pentru că ea inversează imaginea și derutează.

Basul însemnat care apare la mijlocul șirului III este *do* fundamental, iar imediat lîngă el, pe același rînd oblic, în șirul II, se găsește acordul basului fundamental (*do* acord). Deasupra bașilor din rîndul lui *do* fundamental și *do* acord se găsesc bașii lui *sol* fundamental și *sol* acord, iar sub bașii lui *do* fundamental și *do* acord se află bașii lui *fa* fundamental și *fa* acord. Bașii fundamentali împreună cu acordurile lor se înlănțuiesc din cvintă perfectă în cvintă perfectă.

NOTAREA PE PORTATIV A SUNETELOR FUNDAMENTALE ŞI A ACORDURILOR EMISE DE BAŞI

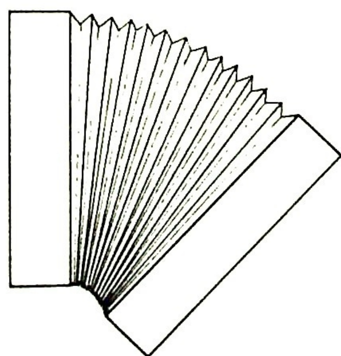
Sunetele fundamentale sînt scrise printr-o singură notă, iar acordurile prin trei sau patru note suprapuse. Pentru a veni în ajutorul cititorului, se utilizează — după cum se va vedea — indicarea lor prin litere şi cifre. Sunetele fundamentale se notează cu litere mari, iar acordurile, cu litere mici:

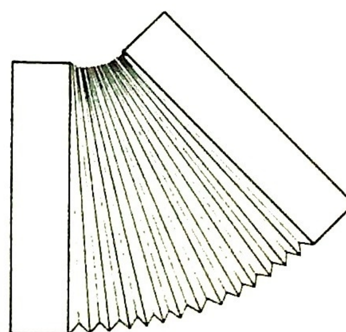
MANEVRAREA BURDUFULUI

INDICAŢII PENTRU O MANEVRARE CORECTĂ

De o mare importanţă în studiul acordeonului este modul în care se manevrează burduful. Se ştie din expunerea anterioară că deschiderea şi închiderea lui trebuie făcute în formă de evantai, aşa cum se arată mai jos:

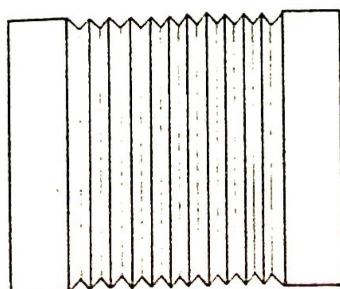

DESCHIDERE CORECTĂ

ÎNCHIDERE CORECTĂ

În exemplul de mai jos se arată o deschidere greşită:

DESCHIDERE GREŞITĂ

Burduful nu trebuie să fie forțat sau presat cu toată puterea, pentru că sunetul emis va deveni strident și fără calitate. Iată deci, că și la acordeon, care este un instrument mecanic, se poate urmări realizarea unei calități sonore (presupunîndu-se că instrumentul este în perfectă stare).

Pe parcursul deschiderii și închiderii burdufului, se recomandă să nu apară bruscări sau întreruperi, pentru că acestea vor influența negativ calitatea sunetului emis.

Mișcările de întoarcere ale burdufului trebuie executate cît mai continuu posibil, pentru a nu se întrerupe sau gîtui sunetul. Pentru deschiderea burdufului se va adopta semnul V, iar pentru închiderea lui, semnul ⊓.

Toate diferențele de intensitate sonoră vor fi realizate numai cu ajutorul presiunii aerului din burduf. Folosind „butonul de aer" după cum am învățat la pag. 3, capitolul *Descrierea sumară a acordeonului*, se pot face exerciții de deschidere și de închidere a burdufului, numărînd cu vocea timpii în măsura de $\frac{4}{4}$ în felul următor:

U-NA, DO-UĂ, TRE-I, PA-TRU ș.a.m.d.

Exercițiu elementar pentru manevrarea burdufului

În acest exercițiu, degetul 1 de la *mîna dreaptă* va apăsa clapa sunetului *do* central, în timp ce *mîna stîngă* va executa mișcările de deschidere și de închidere a burdufului:

EXERCIŢII PENTRU CUNOAŞTEREA INTERVALELOR

INTERVALUL DE PRIMĂ

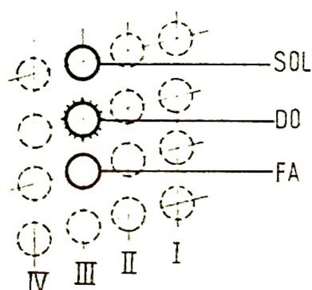
Repetarea aceluiaşi sunet formează intervalul de primă.

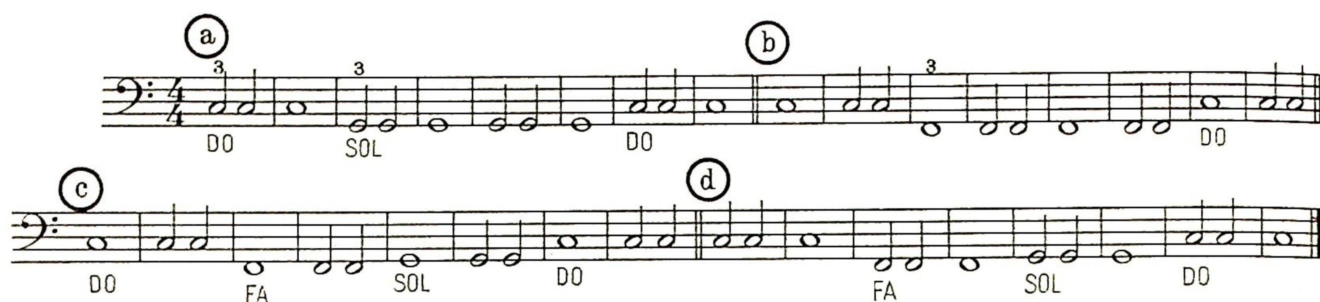
Exerciţiu pentru mîna dreaptă

Exerciţiu pentru mîna stîngă

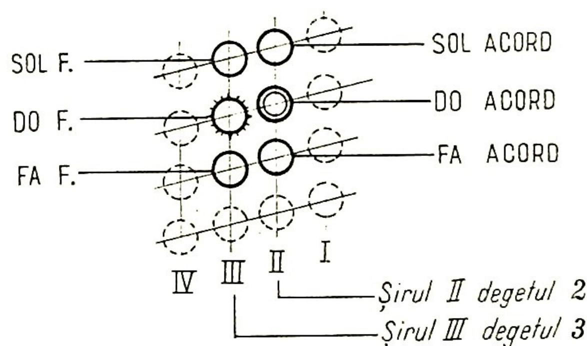
Acest exerciţiu se va studia cu degetul 3 pe butoanele sunetelor fundamentale ale lui *do*, *sol*, şi *fa*, cum arată schema de mai jos:

Exerciții cu bași fundamentali și acordurile lor

Aceste exerciții se vor studia rar pe șirurile III și IV, cu degetele 3 și respectiv 2, după cum rezultă din schema alăturată:

Degetul 3 va apăsa pe basul fundamental *do*, numărîndu-se U-NA, DO-UĂ, apoi degetul 2 va apăsa butonul ce emite acordul fundamentalei ridicînd în același timp, degetul anterior (3) și numărîndu-se în continuare TRE-I, PA-TRU. Se cere multă atenție cu privire la modul în care se vor număra timpii, pentru că de aceasta depinde împărțirea exactă a valorilor de note.

Fragmentul *a* din primul exercițiu se va repeta pînă la realizarea lui. În fragmentul *b* se vor studia schimbările care survin între fundamentalele lui *do*, *sol* și *fa* cu acordurile respective. Pentru a nu întîmpina greutăți prea mari în schimbarea bașilor, degetele își vor păstra poziția anterioară. Oblicitatea rîndurilor formate de butoane impune *degetelor mîinii stîngi* o poziție care trebuie neapărat păstrată, atunci cînd ele schimbă pe verticală butoanele bașilor fundamentali cu acordurile lor.

În cel de-al doilea exercițiu, degetele mîinii stîngi vor apăsa pe butoane, alternînd sunetele fundamentale cu acordurile lor. Acolo unde acordurile sunetelor fundamentale sînt legate printr-o acoladă, ambele degete vor apăsa simultan butoanele bașilor fundamentali cu acordurile lor:

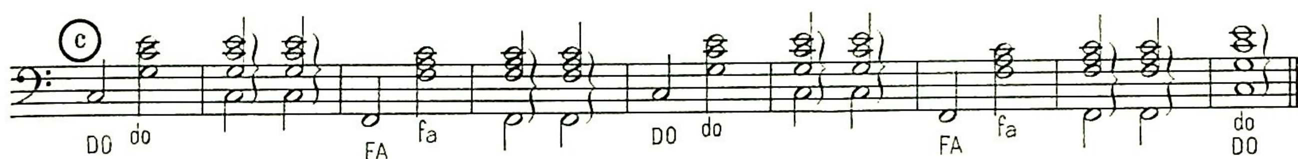

a

DO do

b

SOL sol DO do SOL sol do DO

INTERVALUL DE SECUNDĂ

Raportul de la un sunet dat la al doilea se numește interval de secundă. În starea ei naturală, secunda poate fi: mică, fiind formată dintr-un semiton:

s.t.

(Secundă mică)

mare, fiind formată dintr-un ton:

ton

(Secundă mare)

Înainte de a începe studierea exercițiilor următoare, este bine să se revadă indicațiile anterioare cu privire la ținută.

La mîna stîngă, degetele vor atinge claviatura cu vîrfurile apăsînd pe clape doar atît cît este necesar (pînă se aude sunetul). Brațul și mîna vor fi complet relaxate, iar clapele se vor ține apăsate, exact atît cît indică valoarea notei. Apăsarea pe o altă clapă atrage după sine ridicarea degetului de pe clapa anterioară. Acest lucru este foarte important, pentru că de el depinde în mare măsură deprinderea unei execuții corecte și clare.

Exercițiu pentru mîna dreaptă

a

1 2 2 3 3 4 4 5

b

c

d

1 2 3 4 2 3 4 5

Exercițiu pentru mîna stîngă

a

3 2 DO do 2 3 FA fa

DO do 2 3 SOL sol do DO

b

2 3 DO do FA fa DO do SOL sol DO

Exercițiu pentru ambele miini

Sunetele emise prin apăsarea claviaturii apar notate pe portativul superior, iar cele emise prin apăsarea bașilor apar notate pe portativul inferior:

a

3 2

DO do

b

Exercițiu recreativ

1 2

INTERVALUL DE TERȚĂ

Raportul de la un sunet dat la al treilea se numește interval de terță. În starea ei naturală, terța poate fi: mică sau mare.

Terța mică este formată dintr-un ton și un semiton:

s.t

ton

(Terță mică)

Terța mare este formată din două tonuri:

Exercițiu cu secunde și terțe

Mică melodie

Exercițiu pentru ambele mîini

(a) DO do (b) 1 2 3 (c) 1 2 3

Exercițiul anterior apare de data aceasta cu portativul inferior înlocuit de o linie orizontală. Pe această linie vor fi scrise diferitele valori de note, înălțimea lor fiind indicată cu litere și mai

tîrziu cu cifre. Notele însemnate cu codițele în jos reprezintă sunetele fundamentale și simple; celelalte reprezintă acordurile. Cînd aceeași valoare de notă are o codiță în jos și alta în sus, înseamnă că sunetul fundamental se cîntă împreună cu acordul lui:

ABREVIAȚIUNI

Semnele cu ajutorul cărora se simplifică scrierea și citirea notelor se numesc *abreviațiuni* sau *prescurtări*. Abreviațiunile cele mai des întîlnite sînt: *semnele de repetiție*, *prescurtările metrice* și *ritmice* și *semnele de trimitere*.

SEMNELE DE REPETIȚIE

Cînd un fragment mai mic sau mai mare se repetă, se încadrează cu două bare duble, care au la dreapta sau la stînga lor cîte două puncte:

PRESCURTĂRI METRICE

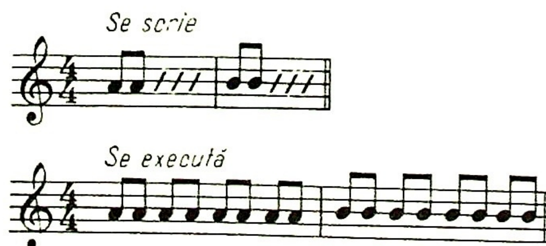
Cînd avem de-a face cu măsuri identice, pentru economie de timp și de spațiu, se poate scrie numai prima din aceste măsuri, celorlalte atribuindu-li-se semnul de prescurtare metrică:

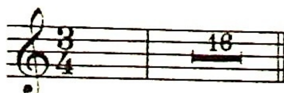
Semnul de prescurtare metrică poate să apară și pentru două măsuri:

În cadrul aceleiași măsuri se pot prescurta metric notele de aceeași valoare și înălțime:

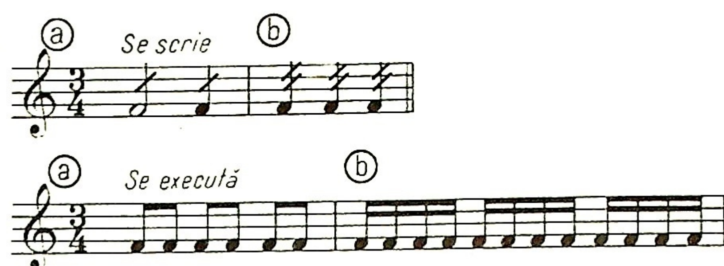

Dacă pe parcursul, de pildă, a 16 măsuri, acordeonul sau alt instrument are pauze, se utilizează acest semn:

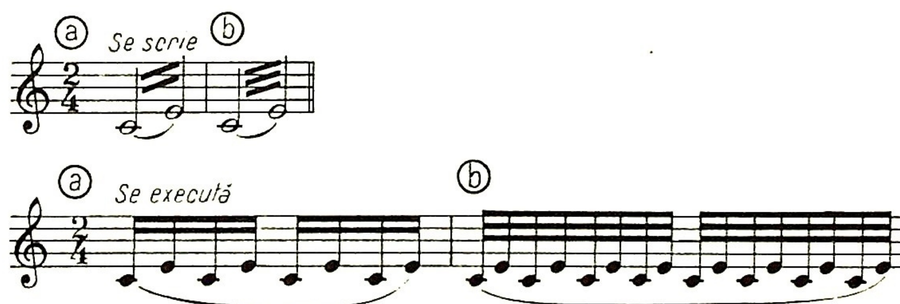

PRESCURTĂRI RITMICE

Grupurile de note cu aceeași înălțime, dar cu valori diferite, ce se repetă, se mai pot scrie astfel:

La acordeon se întîlnește foarte des așa-numitul *tremolo*, care nu este altceva decît o alternare foarte rapidă a două trepte alăturate sau depărtate. Pentru executarea acestora, se presupune în prealabil o pregătire tehnică avansată. Notarea prescurtată a acestei formule este următoarea:

SEMNE DE TRIMITERE

Fragmentele mari, care din cauza scriiturii nu pot folosi semnele de repetiție, întrebuințează semne de trimitere. Termenii sînt luați din limba italiană și se scriu prescurtat după cum urmează:

Da capo — D.C. = piesa sau fragmentul se va repeta de la început;

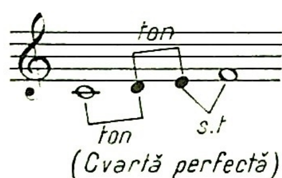
Da capo al fine — D.C. al fine = piesa sau fragmentul se va relua de la început și se va cînta pînă unde apare scris *fine*;

Da capo al 𝄌 *(segno) e poi la coda* = *D.C. al* 𝄌 *e poi la coda.*

Unele piese muzicale au semnele: 𝄋 și 𝄌. În cazul acesta piesa se va executa de la 𝄋 pînă la 𝄌, apoi se va trece direct la *coda* (porțiune ce se notează însăși cu termenul de *coda* și care se găsește la sfîrșitul lucrării).

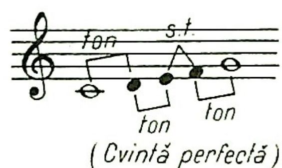
INTERVALELE DE CVARTĂ PERFECTĂ ŞI DE CVINTĂ PERFECTĂ

Raportul de la un sunet dat la al patrulea sunet din scara muzicală se numeşte interval de cvartă, iar la al cincelea sunet, interval de cvintă. Cvarta perfectă este formată din două tonuri şi un semiton:

(Cvartă perfectă)

Cvinta perfectă este formată din trei tonuri şi un semiton:

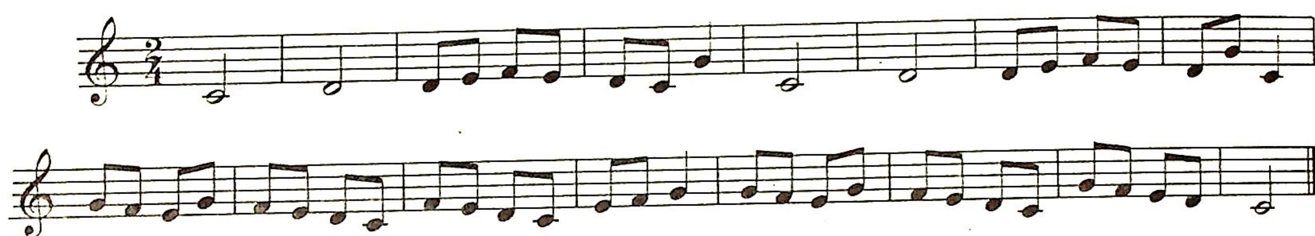
(Cvintă perfectă)

Exerciţiu pentru mîna dreaptă

În acest exerciţiu apar valorile de optime:

Melodie scurtă în caracter popular

Exercițiu pentru mîna dreaptă

Exercițiu pentru ambele mîini

DO do

do
DO

Exercițiu cu pauze

(a)

DO do

(b)

1 5

Exercițiu pentru ambele miini

În acest exercițiu, mîna stîngă alternează, în acompaniament, bașii fundamentali ai lui *do* și *sol* cu acordurile lor. Se va lucra întîi separat:

Melodie

DO do SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do

mf

SOL sol DO do SOL sol DO do

f

DO do SOL sol DO do

Exercițiu pentru articularea degetelor

În exercițiul următor, în timp ce notele legate sînt *ținute* prin apăsarea cu unul sau două degete, celelalte degete vor articula pătrimile. Dacă pe parcursul acestui exercițiu mîna dreaptă dă semne de oboseală (o ușoară senzație de durere), trebuie oprit lucrul cîteva momente, lăsînd mîna să se odihnească:

(a)

(b)

(c)

După ce exercițiul va merge bine în mișcarea rară, se va relua într-o mișcare mai rapidă:

(a)

etc.

(b)

etc.

(c)

etc.

Melodie în ritm de vals

mf mf

DO do FA fa DO do SOL sol

SOL sol DO do FA fa DO do

SOL sol DO do SOL sol DO do

Studiu pentru ambele mîini

mf

DO do SOL sol DO do Sol sol

DO do SOL sol DO sol do DO

DO do SOL sol DO do

SOL sol DO do SOL sol

f *mf*

SOL sol DO do SOL sol DO do

Exercițiu pentru mîna stîngă

(a)

DO do FA fa SOL sol DO do

(b)

DO do FA fa SOL sol DO sol do DO

(c)

DO do FA fa SOL sol DO do

Studiu în stil popular

DO do SOL sol DO DO do

DO do SOL sol do DO DO do SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do SOL sol do DO

Melodie populară

f

DO do SOL sol

DO do SOL do DO do SOL sol

SOL sol DO do SOL sol DO do

SOL sol DO do SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do

f

DO do SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do

TERMENI DE MIȘCARE

Termenii mai des întîlniți, care indică mișcarea sau tempoul pe întreg parcursul lucrării, sînt:

adagio = rar
allegretto = mai puțin mișcat decît *allegro*
allegro = vesel (repede)
andante = mergînd („cu pași măsurați, *rari*")
andantino = puțin mai mișcat decît *andante*
moderato = potrivit
presto = repede
vivace = vioi
vivo = viu

Toți acești termeni se scriu la începutul lucrării deasupra portativului.

Termeni care indică diferite mișcări pentru anumite fragmente dintr-o lucrare:

calando = încetinind mișcarea
meno mosso = mai puțin mișcat
non troppo = nu prea
più mosso = mai mișcat
poco a poco ritenendo = reținînd puțin cîte puțin
rallentando — *rall.* = rărind
ritenutto—rit. = reținut

Toți acești termeni apar numai în momentul cînd fragmentul respectiv își modifică mișcarea, în sensul mai sus arătat.

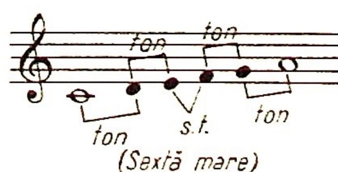
Termeni care indică caracterul lucrării:

con amore = cu dragoste
con anima = cu suflet
con dolore = cu durere
con grazia = cu grație
con passione = cu pasiune
energico = energic
giocoso = jucăuș
scherzando = glumind
tranquillo = liniștit

INTERVALELE DE SEXTĂ ȘI DE SEPTIMĂ

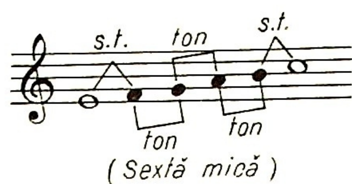
Raportul de la un sunet la al șaselea din scara muzicală se numește interval de sextă, iar la al șaptelea, interval de septimă.

Sexta poate fi mare sau mică. Sexta mare este formată din patru tonuri și un semiton:

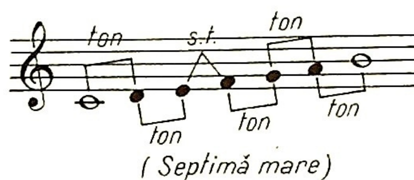
(Sextă mare)

Sexta mică este formată din trei tonuri și două semitonuri:

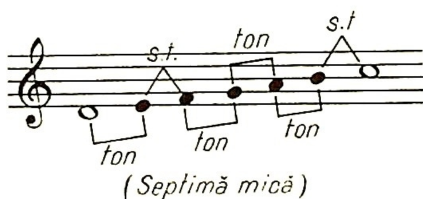
(Sextă mică)

Septima, la rîndul ei, poate fi mare sau mică.
Septima mare are cinci tonuri și un semiton:

(Septimă mare)

Septima mică are patru tonuri și două semitonuri:

(Septimă mică)

Exercițiu cu toate intervalele învățate

Exercițiu cu ambele mîini

do DO sol SOL do DO sol SOL do DO

fa FA do DO sol SOL fa FA do DO sol SOL

DO sol SOL do DO fa DO sol SOL do DO fa

FA do DO sol SOL do FA DO sol SOL do DO

Studiu melodic

Moderato

mp

DO do SOL sol DO do SOL sol

SOL sol DO do FA fa DO do

SOL sol DO do FA fa

DO do SOL sol DO do

SOL sol DO do SOL sol DO do FA fa DO do

SOL sol DO do SOL sol DO do SOL sol DO do

FA fa DO do SOL sol DO do SOL sol

DO do SOL sol DO do

Joc popular

Allegro

mf

DO do SOL sol DO do

DO do

SOL sol DO do FA fa

DO do SOL sol DO do

FA fa DO do SOL sol

DO do

SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do

Exerciţiu tehnic cu toate intervalele învăţate

(a) 1 2 3 4 2 3 4 5 1 2 3 4

(b) 1 2 4 3

(c) 1 3 2 4 2 4 3 5

(d) 1 3 4 2

(e) 1 4 2 3 2 5 3 4

(f)

Banul Mărăcine — Joc popular

Vivace

NOTE STACCATO

Punctele scrise deasupra sau dedesubtul notelor scurtează valoarea lor cu aproape jumătate obţinîndu-se un efect ritmic numit *staccato*.

Exerciţiu cu diferite formule ritmice şi note în staccato

În acest exerciţiu ritmic, toate optimile şi şaisprezecimile se vor executa *staccato*.

În acelaşi exerciţiu mai apare şi semnul *legato de expresie*, un arc ce uneşte două sau mai multe note cu înălţime diferită, indiferent de valoare:

(a)

94a

(b)

Exercițiu pentru mobilitatea degetului mare de la mîna dreaptă

În exercițiul ce urmează se va urmări mișcarea degetului mare (1), cu ajutorul căruia mîna dreaptă trece pe claviatură de la o poziție la alta. Mișcările de trecere de la o clapă la alta trebuie făcute relaxat, fără bruscări, pe cît este posibil mîna să nu se miște prea mult din poziția în care cîntă. Notele întregi sînt *captive* (ținute), iar celelalte se vor executa cu degetul mare. Notele însemnate în mod excepțional printr-un romb (◆) coincid cu sunetul ținut. Aceasta nu trebuie însă să împiedice cu nimic mișcarea degetului mare:

Studiu în stil popular

Allegretto

DO do SOL sol DO do SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do FA fa

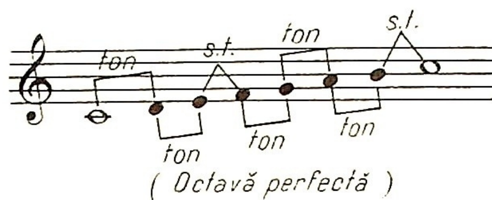
SOL sol DO do SOL sol DO do SOL sol DO do FA fa SOL sol DO do

SOL sol DO do SOL sol DO do

SOL sol DO do SOL sol DO do

INTERVALUL DE OCTAVĂ

Octava este un interval perfect ce se formează de la un sunet dat la al optulea sunet din scara muzicală. Intervalul de octavă are cinci tonuri și două semitonuri:

(Octavă perfectă)

Exercițiu tehnic cu toate intervalele învățate

a

b

Vals

Allegretto

DO do

DO do SOL sol

SOL sol do DO do

DO do . FA fa DO do

SOL sol DO do FA fa

FA fa DO do SOL sol

DO do

DO do SOL sol DO do

Studiu pentru mîna stîngă

Sunetul fundamental, avînd diferite valori, atrage după sine simultaneitatea lui cu acordul sunetului fundamental. Această simultaneitate apare în acest caz pe anumiţi timpi ai măsurii, după cum se vede în exerciţiul ce urmează:

Studiu pentru ambele mîini

do DO fa FA sol SOL do DO

sol SOL do DO sol SOL do DO

fa FA do DO sol SOL DO do

do DO fa FA sol SOL do DO

do DO fa FA sol SOL do DO

GAMA

Gama este o succesiune treptată, ascendentă sau descendentă, de 7 sunete, primul repetîndu-se la octava lui superioară. Cele 8 trepte sînt grupate în două *tetracorduri* — inferior şi superior — fiecare cuprinzînd cîte patru trepte.

Prima treaptă a oricărei game poartă numele de *tonică* şi este centrul sonor spre care converg sunetele gamei, dînd totodată şi numele gamei.

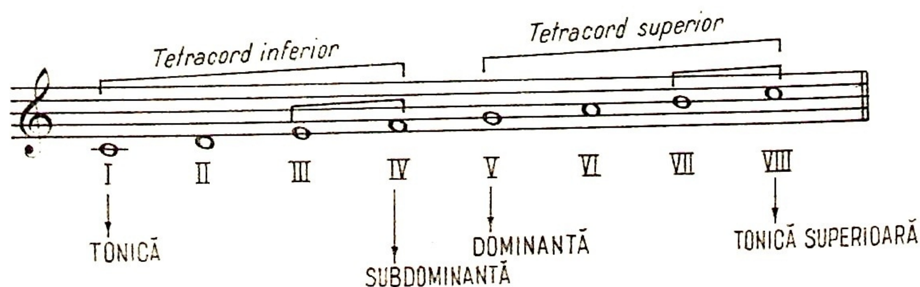
Între tonică şi celelalte trepte ale gamei se creează o legătură *funcţională* bine determinată care dă naştere tonalităţii.

FUNCŢIUNILE TREPTELOR

Treapta I este *tonica*. Treapta III a oricărei game stabileşte modul acesteia şi se numeşte *mediantă superioară*. Treapta IV are denumirea funcţională de *subdominantă*, iar treapta V de *dominantă*. Treapta II este denumită *contradominantă*, treapta VI *mediantă inferioară* şi a VII *sensibilă* sau *subtonică*, aceste două trepte din urmă fiind trepte cu funcţiuni modale *secundare*. Treapta VIII este tonica *superioară*.

Privind atent succesiunea sunetelor în gamă, observăm că între anumite trepte există distanţe de ton, iar între altele distanţă de semiton. După poziţia pe care o ocupă semitonurile în gamă se defineşte modul ei. Modurile se grupează în două mari categorii: *majore* şi *minore*, fapt determinat de poziţia treptei III — medianta superioară — faţă de tonică. Dacă între treptele I şi III distanţa este de terţă mare, modul este major, iar dacă această distanţă este de terţă mică, modul este minor.

GAMA DO MAJOR CU CELE DOUĂ TETRACORDURI

GAMA DO MAJOR LA MÎNA DREAPTĂ PE ÎNTINDEREA A DOUĂ OCTAVE

În exercițiul de mai jos, se va lucra gama *do* major la mîna dreaptă, formată din diferite valori de note:

(a)

1 2 3 1 2 3 4 1 2 3 1 2 3 4 5

5 4 3 2 1 3 2 1 4 3 2 1 3 2 1

(b)

(c)

(d)

ARPEGIUL

Succesiunea melodică a treptelor I, III, V, în urcare sau în coborîre, formează *arpegiul* gamei:

Stare directă — I III V

Răsturnarea I — III V I (VIII)

Răsturnarea a IIa — V I III

De obicei, în exercițiile cu arpegii, se intonează și treapta VIII, adică tonica superioară:

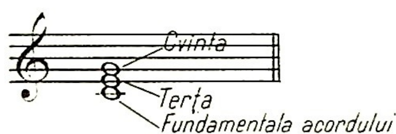
(a)

1 3 5 1 2 5 1 3 5 1 3 5

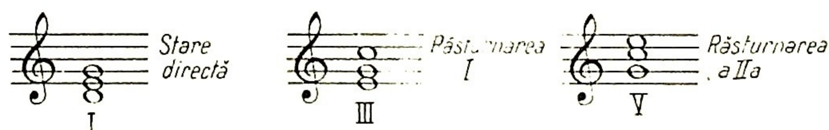

ACORDUL

Cînd sunetele arpegiului (I, III, V) se execută simultan, se obține un *acord*, și anume, acordul de tonică al tonalității respective. Prin extensie, se pot construi acorduri pe orice treaptă a tonalității, suprapunînd sunetele la intervale de terțe. Indiferent de treapta pe care e construit acordul, sunetele sale componente poartă denumirile de: fundamentala, terța și cvinta acordului.

Asemeni intervalelor, acordurile se pot răsturna prin schimbarea poziției notei inferioare, care se mută la octava superioară. Astfel acordul din trei sunete va avea trei stări: *stare directă*, cînd la baza acordului se află fundamentala, *răsturnarea întîi*, cînd la baza acordului se află terța, și *răsturnarea a doua*, cînd la baza acordului se află cvinta.

Exercițiu cu arpegii și acorduri de trei note

do
DO

do
DO

Exercițiu pentru mîna dreaptă după Hanon

(a)

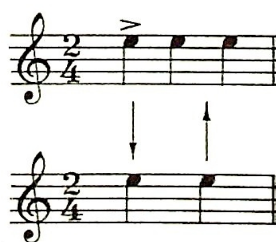
(b)

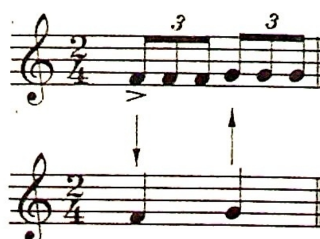
TRIOLETUL

Formula ritmică ce împarte în mod excepţional o valoare binară (măsură, timp, sau o fracţiune de timp) în trei valori egale se numeşte *triolet.* Trioletul se înseamnă cu cifra *3.*

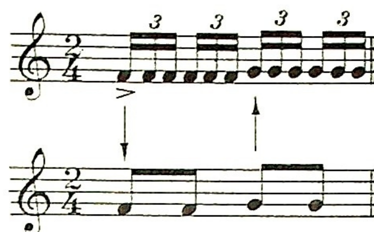
Exemplu de triolet în măsura de $\frac{2}{4}$

Exemplu de triolet pe timpii măsurii de $\frac{2}{4}$

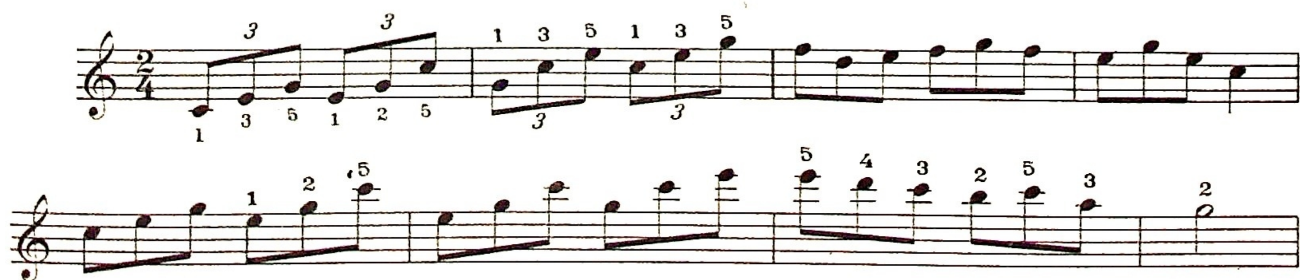

Exemplu de triolet pe fracţiuni ale timpului în măsura de 2/4

Studiu tehnic

Studiu tehnic bazat pe arpegii

Studiu tehnic pentru mîna dreaptă

În execuția acestui studiu se va urmări în special diferențierea celor două maniere de execuție ale trioletelor care apar *legato* sau *staccato*. Exercițiul se va lucra și în formulele însemnate cu *a*, *b*, *c*, *d*.

* simile – sim. = la fel

5

4

3

simile

5

4

3

3

(a)

(b)

(c)

(d)

Studiu melodic

Allegretto

3 ★)
1

mf

f

DO do SOL sol

SOL sol DO do FA fa

mf

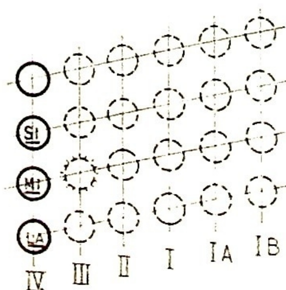
* Se va ține clapa cu degetul 3, iar pe al doilea timp se va așeza degetul 1, fără să se întrerupă sunetul.

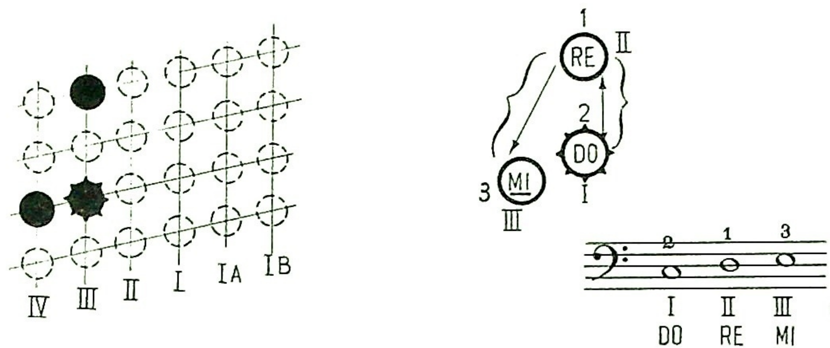
GAMA DO MAJOR LA BAŞI

Deprinderea unei game la başi constituie o problemă cu mult mai dificilă decît deprinderea unei game pe claviatură. Dificultatea poate fi învinsă cu uşurinţă prin studii progresive, bazate, pe toate intervalele. De asemenea, pe parcurs vor apărea detalii din schema başilor care vor uşura înţelegerea şi apoi deprinderea poziţiilor formate de butoanele acordeonului.

Iată că, o dată cu începerea studiului gamei *do* major la başi, este necesar să aflăm că şirul numerotat cu IV este format din butoane care emit, prin apăsare, terţe mari faţă de fundamentala respectivă. Denumirile notelor sub care va apărea de acum înainte o linie scurtă orizontală sînt terţele sunetelor fundamentale:

SCHEMĂ ȘI DETALIU PENTRU DEPRINDEREA INTERVALULUI DE SECUNDĂ ȘI DE TERȚĂ LA BAȘI

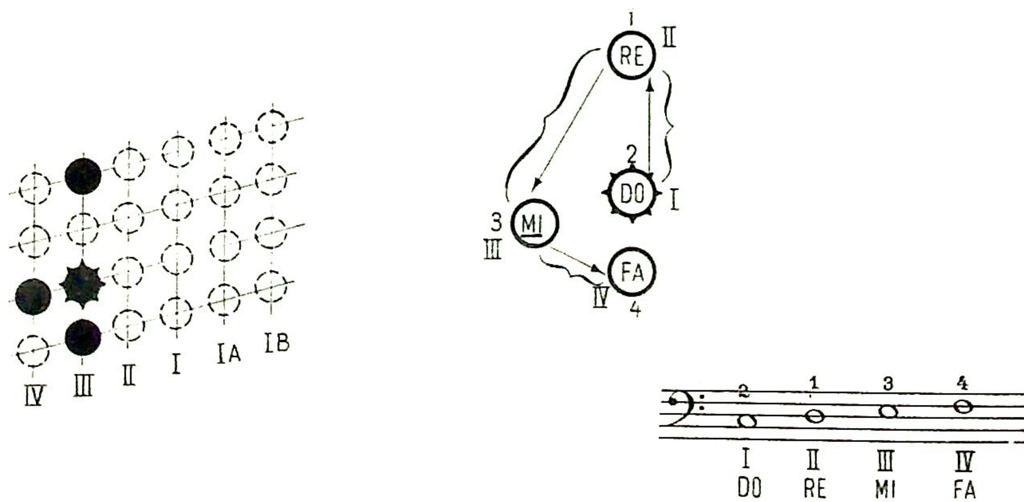

Cifrele arabe indică digitația, cifrele romane indică treptele, săgețile indică sensul de atac al butoanelor.

Exercițiu pentru mîna stîngă

SCHEMĂ ȘI DETALIU PENTRU DEPRINDEREA INTERVALULUI DE CVARTĂ LA BAȘI

Exerciții pentru deprinderea intervalului de cvartă la bași

(a)

DO RE MI FA MI RE DO

(b)

DO RE DO RE MI RE MI FA MI FA MI FA MI RE MI RE

RE DO RE DO

(c)

RE DO MI DO RE DO FA DO RE DO MI

DO RE DO FA FA DO RE DO MI DO RE DO FA DO RE DO MI DO RE DO DO

(d)

DO RE MI FA FA MI RE DO DO RE FA MI

MI FA RE DO DO MI RE FA FA RE MI DO

DO MI FA RE RE FA MI DO DO FA RE MI

MI RE FA DO DO FA MI RE RE MI FA DO DO

Două melodii la bași

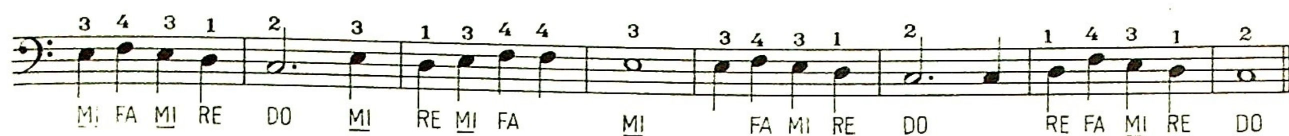
(a)

DO RE MI RE MI FA MI FA MI RE MI RE DO RE MI DO RE

DO RE MI RE MI FA MI FA MI RE MI RE DO RE MI RE DO

(b)

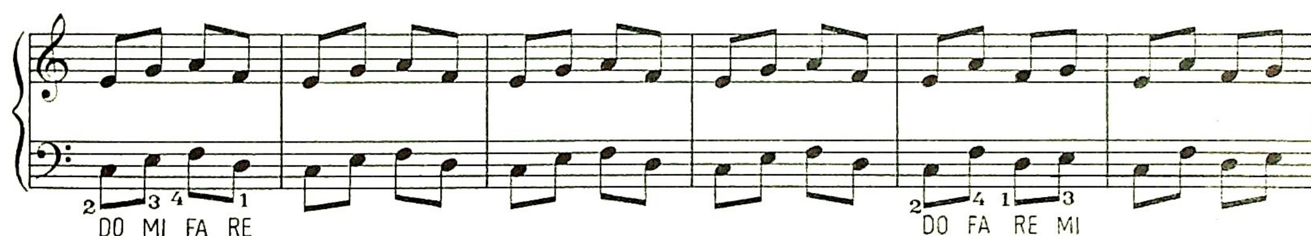
DO MI RE FA MI RE DO MI RE DO MI RE FA MI RE DO RE DO

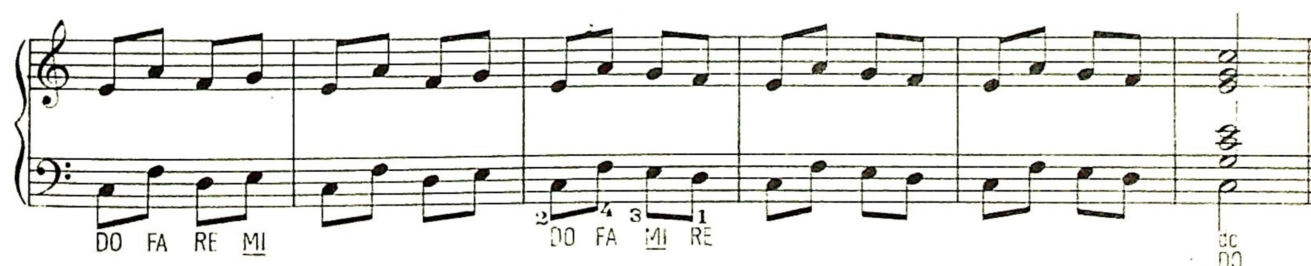

Exercițiu cu mișcare melodică la ambele mîini

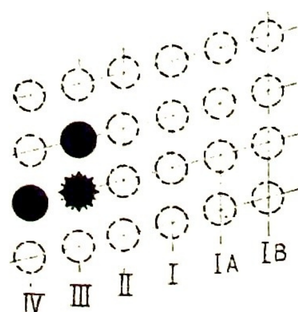

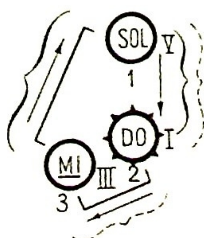

ARPEGIUL GAMEI DO MAJOR (DIN TREI SUNETE) LA BAȘI

Privind figura și exemplul de mai sus, se observă că arpegiile de la mîna stîngă, spre deosebire de arpegiile de la mîna dreaptă, nu au mersul normal ascendent, treptele care le formează repetîndu-se la aceeași înălțime. Urechea este aceea care creează impresia auditivă a desfășurării arpegiului în urcare sau în coborîre.

ARPEGIUL GAMEI DO MAJOR (DIN PATRU SUNETE) LA MÎNA DREAPTĂ

Cum s-a spus mai înainte, arpegiul poate cuprinde și treapta VIII. Iată mai jos un exemplu de arpegiu din patru sunete al gamei *do* major, la mîna dreaptă:

Studiu melodic

Allegro

mf *mf*

DO do SOL sol DO do SOL sol DO do

f *p*

SOL sol DO do SOL sol DO do

meno mosso

DO MI SOL DO SOL sol DO do DO MI SOL DO SOL sol DO do

DO MI SOL DO SOL sol DO do DO MI SOL DO SOL sol DO do

SOL sol DO do SOL sol do DO

Exercițiu tehnic pentru mobilitatea degetului mare de la mîna dreaptă

În acest exercițiu, mîna stîngă execută anumite formule melodice, iar degetul mare de la mîna dreaptă trebuie să treacă ușor de pe o clapă pe alta, fără ca degetul captiv să fie ridicat de pe claviatură. Cînd mîna dă semne de oboseală se recomandă imediat cîteva momente de odihnă.

DO do

DO do SOL sol DO RE MI

4 3 1 2 1 3 4 3 2 1 3 3 4 3 1 2
FA MI RE DO RE MI FA MI RE DO MI DO RE MI FA MI RE DO

1 3 4 3 1 1 2
RE MI FA MI RE DO do

SOL sol DO do SOL sol do DO

ARPEGII ȘI ACORDURI DIN PAȚRU SUNETE

(a)

simile

simile

(b)

Joc popular

Allegretto

f

DO do SOL sol DO do SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do SOL sol DO do

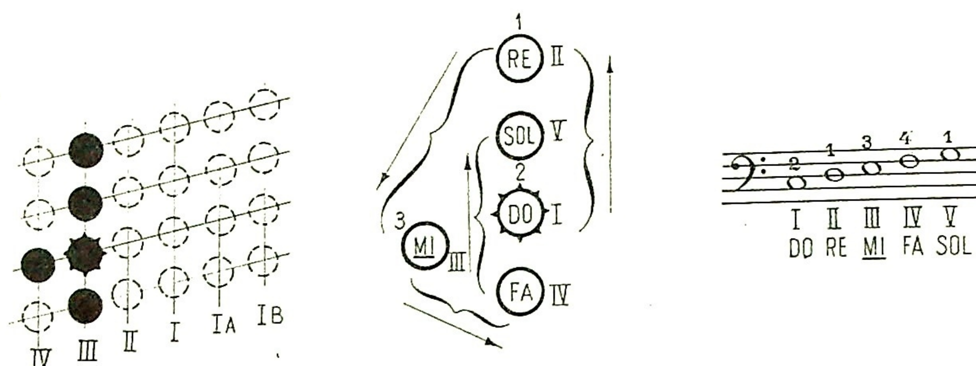
f

SOL sol DO do SOL sol DO do SOL sol DO do SOL sol DO do

SOL sol DO do SOL sol DO do SOL sol DO do SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do

SCHEMĂ ŞI DETALIU PENTRU DEPRINDEREA INTERVALULUI DE CVINTĂ PERFECTĂ LA BAŞI

Exerciţii tehnice pentru mîna stîngă

(a)

DO RE MI FA SOL FA MI RE DO

(b)

DO RE RE MI MI FA FA SOL SOL FA FA MI

MI RE RE DO DO

(c)

DO RE DO MI DO FA

DO SOL DO SOL DO SOL DO FA DO FA DO MI DO MI DO RE DO RE DO

(d)

DO RE MI RE MI FA MI FA SOL FA MI FA MI RE MI RE DO

(e)

DO MI RE DO RE MI DO RE FA MI RE FA RE MI FA RE

MI SOL FA SOL FA MI RE FA MI FA MI RE DO

Exercițiu melodic

Allegro

f

DO do SOL sol. DO do MI SOL

SOL FA MI RE MI RE DO SOL sol DO do SOL sol

DO do FA fa DO do SOL sol DO do

SOL sol DO do SOL sol DO do SOL sol

DO do SOL sol DO do SOL sol DO do SOL sol

DO do SOL sol DO do SOL sol DO do

DO do SOL sol DO do MI SOL FA MI

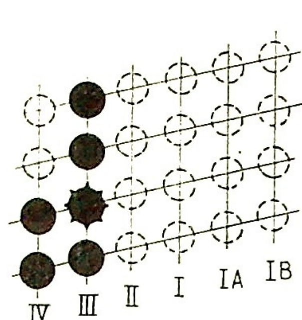
RE MI RE DO RE MI RE DO RE MI RE DO do

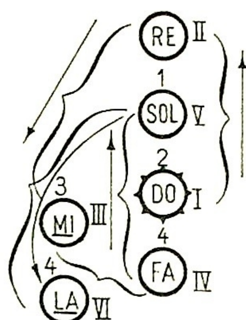
mf *f*

Exercițiu tehnic pentru lejeritatea mîinii drepte

1 2 3 1 2 3 4 5 4 5 4 3 2 1 3 2 1 2 3 1 2 3 4 5

SCHEMĂ ŞI DETALIU PENTRU DEPRINDEREA INTERVALULUI DE SEXTĂ LA BAŞI

Exerciţii tehnice pentru mîna stîngă

(a)

2 1 | 3 1 | 1 3 | 4 3 | 3 4 | 1 4 | 4 1 | 4 1

DO RE MI RE MI FA MI FA SOL FA SOL LA SOL

1 4 | 1 4 | 4 1 | 4 3 | 3 4 | 3 1 | 1 3 | 1 2 | 2

SOL LA SOL FA SOL FA MI FA MI RE MI RE DO

(b)

2 1 2 1 | 2 3 2 3 | 2 4 2 4 | 2 1 2 1 | 2 4 2 4

DO RE DO RE DO MI DO MI DO FA DO FA DO SOL DO SOL DO LA DO LA

4 2 4 2 | 1 2 1 2 | 4 2 4 2 | 3 2 3 2 | 1 2 1 2 | 2

LA DO LA DO SOL DO SOL DO FA DO FA DO MI DO MI DO RE DO RE DO

(c)

2 1 3 4 | 4 3 1 2 | 1 3 4 1 | 1 4 3 1 | 3 4 1 4

DO RE MI FA MI RE DO RE MI FA SOL FA MI RE MI FA SOL LA

4 | 4 1 4 3 | 3 4 1 4 | 1 4 3 1 | 1 3 4 1

LA SOL FA MI FA SOL LA SOL FA MI RE MI FA SOL

4 3 1 2 | 2

FA MI RE DO

(d)

2 3 1 4 | 3 1 4 3 | 1 4 3 1

DO MI RE FA MI SOL FA MI RE FA MI SOL

3 4 1 4 | 4 1 4 3 | 1 3 4 1 | 3 4 1 3 | 4 1 3 2 | 2

FA LA SOL FA SOL LA FA SOL MI FA RE MI FA SOL MI FA RE MI DO

Două melodii la mîna stîngă

(a)

DO MI SOL LA FA MI RE FA MI RE DO MI SOL DO MI SOL

LA FA MI RE FA MI DO RE DO LA FA LA SOL FA MI

RE FA MI RE DO MI SOL LA FA LA SOL FA MI RE FA MI RE DO

(b)

DO LA SOL DO LA SOL FA MI RE SOL MI DO LA SOL

DO LA SOL FA MI RE DO RE FA MI DO

RE MI FA SOL LA SOL LA SOL FA MI DO RE MI FA RE DO

Exercițiu ritmic pentru mîna dreaptă

(a)

(b)

c

d

Exercițiu melodic cu diferite formule ritmice

Moderato

3 3

mf

DO do FA fa DO do SOL sol DO do

SOL sol DO do FA fa DO do

SOL sol DO do SOL sol DO do FA fa DO do

più mosso

Unisonul. Cînd două sau mai multe instrumente cîntă la aceeași înălțime, ele formează un unison (același sunet).

Exemplu de unison

2 3 1 4 1 2 3 1 1 2 3 1 2 3
DO MI RE FA RE SOL DO RE SOL DO MI RE SOL DO

1 4 3 1 2 2 1 1 4 3 1 2
RE FA MI RE DO RE FA MI RE DO

SCHEMĂ ȘI DETALIU PENTRU DEPRINDEREA INTERVALULUI
DE SEPTIMĂ ȘI DE OCTAVĂ LA BAȘI

IV III II I IA IB

1 RE II
1 SOL V
1 SI VII
2 DO I
3 MI III
4 FA IV
4 LA VI

2 1 3 4 1 4 1 2
I II III IV V VI VII VIII
DO RE MI FA SOL LA SI DO

Exercițiu pentru mîna stîngă

Intervalul de octavă la bași, în mod practic nu există, așa însă cum s-a mai spus, impresia auditivă lăsată de ascensiunea normală a sunetelor face ca, prin apăsarea tonicii (în cazul acesta basul fundamental *do*), să se audă și octava acesteia. Deci, pentru completarea gamei, se va reveni la basul ce emite nota fundamentală.

(a)

DO RE MI RE DO RE MI FA MI RE MI FA SOL FA MI FA SOL LA

LA SOL FA SOL LA SI LA SOL LA SI DO DO SI LA SI DO SI LA SOL

SOL LA SI LA SOL FA SOL LA SOL FA MI FA SOL FA MI RE MI FA MI RE DO

(b)

DO DO RE MI DO RE MI RE DO SI RE MI FA RE MI FA FA MI RE DO

MI FA SOL MI FA SOL SOL FA MI RE FA SOL LA FA SOL LA LA SOL FA MI

SOL LA SI SOL LA SI SI LA SOL FA LA SI DO LA SI DO DO

DO SI LA DO SI LA LA SI LA SOL SI LA SOL SI LA SOL SOL LA SOL FA

LA SOL FA LA SOL FA FA SOL FA MI SOL FA MI SOL FA MI MI FA MI RE

FA MI RE FA MI RE RE MI RE DO (c) DO RE DO MI DO MI DO FA

DO FA DO SOL DO SOL DO LA DO LA DO SI DO SI DO SI DO LA

DO LA DO SOL DO SOL DO FA DO FA DO MI DO MI DO RE DO RE DO

GAMA DO MAJOR LA BAȘI

Spre deosebire de claviatură, așa cum se va vedea, gamele la bași se execută folosindu-se aceleași digitații, pozițiile de execuție, indiferent de gamă, fiind aceleași. O dată bine deprins sistemul de aranjare a bașilor în gama *do* major, toate gamele majore se vor putea executa după același sistem:

(a)

DO RE MI FA SOL LA SI DO SI LA SOL

FA MI RE DO (b)

Exercițiu tehnic

În acest exercițiu se va întîlni un arpegiu construit pe fundamentala *sol*. Digitația și poziția de execuție vor fi identice cu cele întrebuințate la arpegiul gamei *do* major. Singura diferență constă în aceea că acest arpegiu începe cu sunetul fundamental *sol*:

Allegretto non troppo

p *mf*

DO do DO MI SOL DO SOL sol

SOL SI RE SI DO do MI fa FA fa DO do SOL sol

f

DO do DO MI SOL DO SOL sol

p *mf*

SOL SI RE· SOL DO do MI fa FA fa DO do SOL sol

DO do

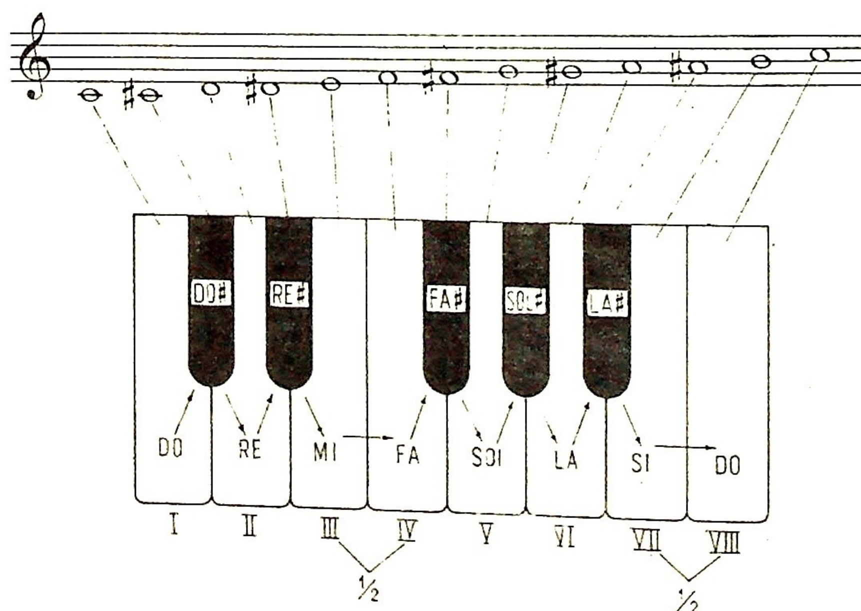
do
DO

ALTERAȚIILE

Semnele cu ajutorul cărora se modifică înălțimea sunetelor se numesc alterații. În notația muzicală se folosesc următoarele alterații:

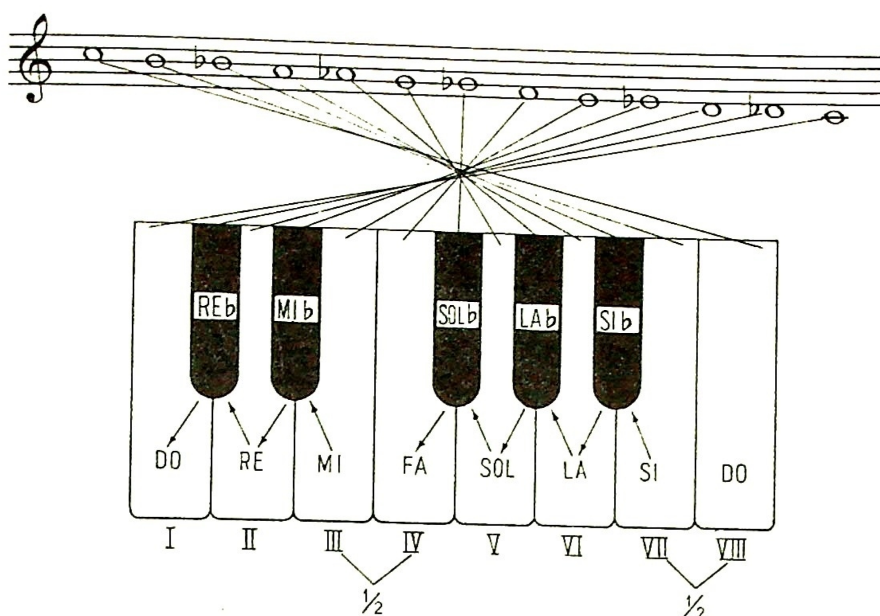
Diezul ♯ scris în fața unei note ridică înălțimea sunetului cu un semiton.

În figura de mai jos apare o parte din claviatura acordeonului, care coincide cu treptele gamei *do* major, alterate superior. Pentru a menține semitonurile între *mi — fa* și *si — do*, nu este necesară folosirea alterațiilor:

Bemolul ♭ scris înaintea unei note coboară înălțimea sunetului cu un semiton.

Figura de mai jos ne arată o parte din claviatura acordeonului care coincide cu treptele gamei *do* major alterate inferior:

Dublul-diez 𝄪 alterează suitor sunetul cu un ton.

Dublul-bemol 𝄫 alterează coborîtor sunetul cu un ton.

Becarul ♮ scris înaintea unei note readuce sunetul la înălţimea lui naturală, anulînd efectele alteraţiei anterioare, simple sau duble.

Alteraţiile care apar pe parcursul unei piese îşi păstrează valabilitatea în cadrul unei singure măsuri, şi au efect asupra tuturor notelor cu aceeaşi denumire şi de aceeaşi înălţime.

Legato de prelungire extinde efectul alteraţiilor pe mai multe măsuri:

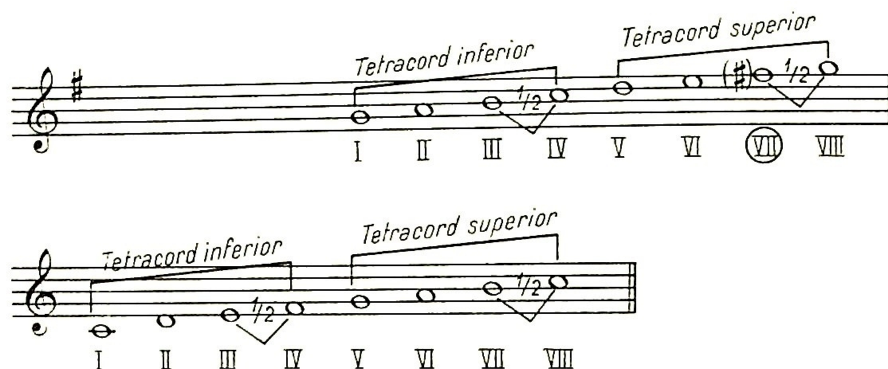

Orice alteraţie nouă apărută anulează efectul celei anterioare.
Becarul se comportă la fel ca orice altă alteraţie.

FORMAREA GAMELOR MAJORE CU DIEZI

Tipul de gamă majoră cunoscut este gama *do* major cu semitonurile între treptele III—IV și VII—VIII. Pe fiecare treaptă a gamei *do* major se poate construi cîte o nouă tonalitate, respectîndu-se însă legătura funcțională a treptelor cu noua tonică.

Iată mai jos un exemplu de modul cum ia naștere gama *sol* major din gama *do* major:

Tetracordul superior al gamei anterioare (*do* major) a devenit tetracordul inferior al gamei noi create (*sol* major). Pentru a respecta legătura funcțională față de tonică, treapta VII se alterează suitor cu un diez, creîndu-se totodată și semitonul caracteristic gamelor majore între treptele VII—VIII. Diezul care apare este o alterație constitutivă și se va scrie la cheie.

Astfel, alterațiile sînt de două feluri:

a) *alterații constitutive* și

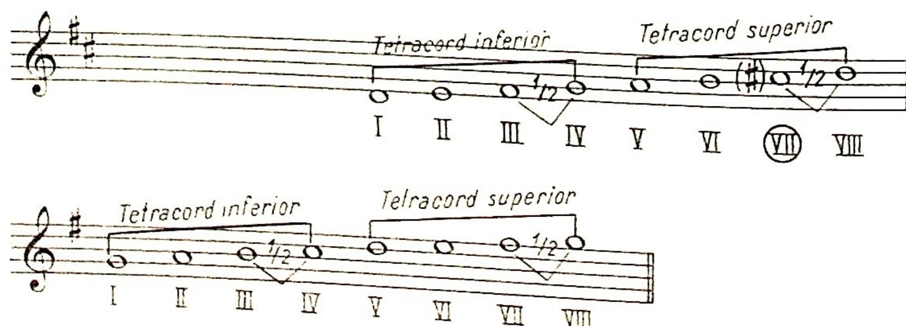
b) *alterații accidentale.*

Alterațiile care se scriu la cheie, la începutul fiecărui portativ, se numesc alterații *constitutive.* Ele formează așa-numita *armură.*

Alterațiile care apar pe parcursul piesei sau studiului se numesc alterații *accidentale.*

Alterațiile *constitutive* au efect asupra tuturor notelor cu aceeași denumire, indiferent de înălțimea lor, pe parcursul întregii piese.

Același lucru se întîmplă pornind de la gama *sol* major din care va lua naștere gama *re* major.

TABLOUL DE FORMARE ŞI ÎNLĂNŢUIRE A GAMELOR MAJORE CU DIEZI

Privind tabloul gamelor majore de mai sus, se observă că la fiecare nouă gamă creată apare un diez constitutiv care se adaugă la cheie. Înlănţuirea gamelor majore cu diezi se face din *cvintă perfectă* în *cvintă perfectă superioară*.

GAMA SOL MAJOR

ARPEGII ŞI ACORDURI ÎN GAMA SOL MAJOR

(f)

(g)

Exercițiu tehnic cu arpegii și acorduri

3 SOL 2 sol 2 3 SI 1 RE 2 SOL 3 2 sol 3 SI 1 RE 2 SOL 3 SI 3 SOL 2 sol

1 RE 2 SOL 3 SI 1 RE 3 SOL 2 sol 2 3 SI 1 RE 2 SOL 3 2 sol 2 1 RE 3 SI 2 SOL

3 SOL 2 sol 1 RE 3 SI 2 SOL 1 RE 3 SOL 2 sol 3 SI 2 SOL 1 RE 3 SI 3 SOL 2 sol 2 1 RE 3 SI 2 SOL 3 sol

Studiu melodic

Moderato

mf

SOL sol RE re SOL sol

DO do RE re SOL SI RE SOL sol RE re

RE re sol SOL DO do RE re

SOL SI RE re SOL SI RE SOL SI RE re SOL SI RE re

SOL sol RE re SOL sol re RE

re
RE
sol
SOL
do
DO

re
RE
sol
SOL
RE FA♯ LA
RE
re

sol
SOL
do
DO
re
RE
sol
SOL

Aseară vîntul bătea — cîntec popular

Allegretto

mf

sol
SOL RE
re
sol
re

sol
SOL RE
mp
re
RE FA♯

re
RE FA#
sol
SOL RE SOL SOL RE

sol
SOL RE
re
RE FA#
sol
SOL RE
sol
SOL RE

mf

f *mf*

sol
SOL
re
RE FA#
sol
SOL RE SOL
re
RE FA# SOL SOL

Exercițiu pentru mîna stîngă în gama sol major

Observați că în această gamă se pornește de la *sol* fundamental. Se vor folosi schemele anterioare:

(a)

2 3 1 4 3 1 4 3 1 4 3 1 3 4 1 3 2 1 3 4
SOL SI LA DO SI RE DO SI LA DO SI RE DO MI RE DO SI RE DO MI

1 2 4 1 3 4 1 2 4 2 1 3 1 2 4 3 2 1 2 1 2
RE FA# MI RE DO MI RE FA# MI SOL FA# MI RE FA# MI SOL FA# LA SOL FA# SOL

2 3 1 2 3 4 2 1 3 1 2 3 2 1 4 3 1 4 2 1 4 3 1 3
FA# SOL LA FA# SOL MI FA# RE MI FA# SOL MI FA# RE MI DO RE MI FA# RE MI DO RE SI

4 1 4 3 1 3 4 1 3 4 1 3 4 1 3 2 1 3 4 1 3 2 1 2
DO RE MI DO RE SI DO LA SI DO RE SI DO LA SI SOL LA SI DO LA SI SOL LA FA#

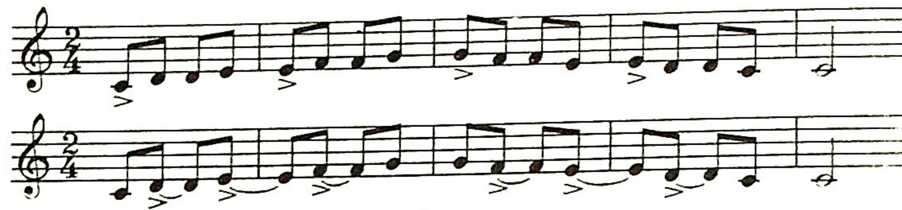
GAMA SOL MAJOR LA AMBELE MÎINI

SINCOPA

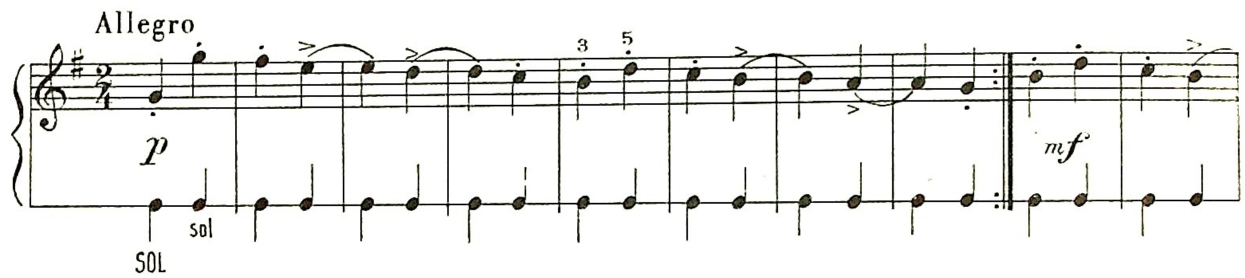
Sincopa este o formulă ritmică foarte des întîlnită. Întrebuinţarea ei în scrierea muzicală dă o varietate ritmică interesantă şi antrenantă. Sincopa ia naştere prin legarea a două sunete cu aceeaşi înălţime, primul fiind pe timpul slab (neaccentuat), iar următorul pe timpul tare (accentuat). Prin această legătură, accentul de pe timpul tare se *deplasează* pe timpul slab anterior. Sîncopa se poate crea pe diferite valori de timp sau pe subdiviziunile acestuia.

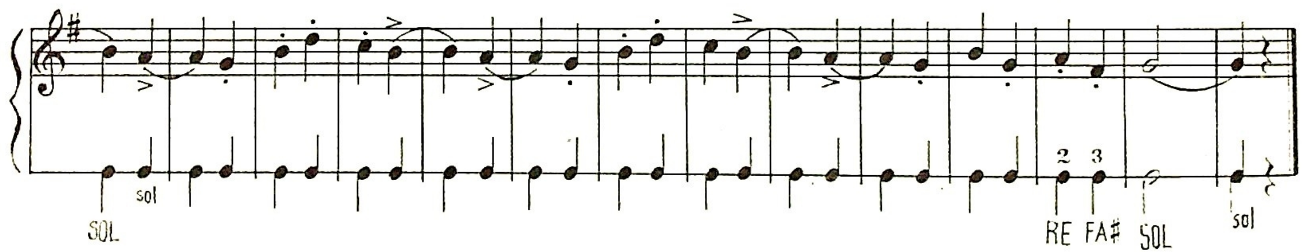
SINCOPĂ DE PĂTRIME

SINCOPĂ DE OPTIME

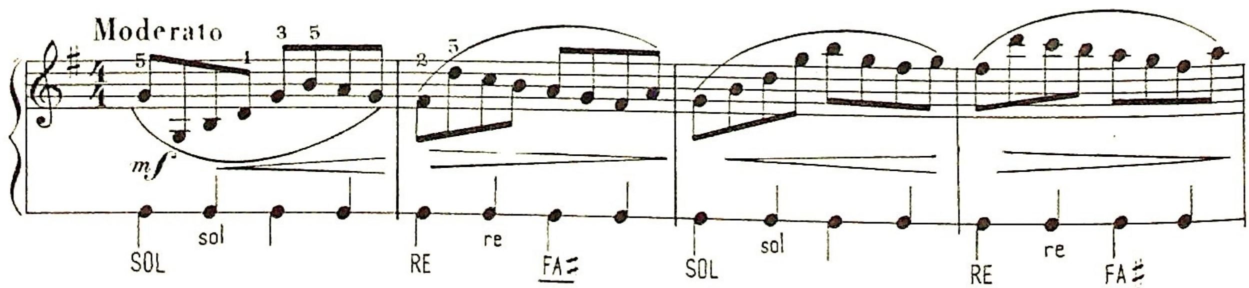

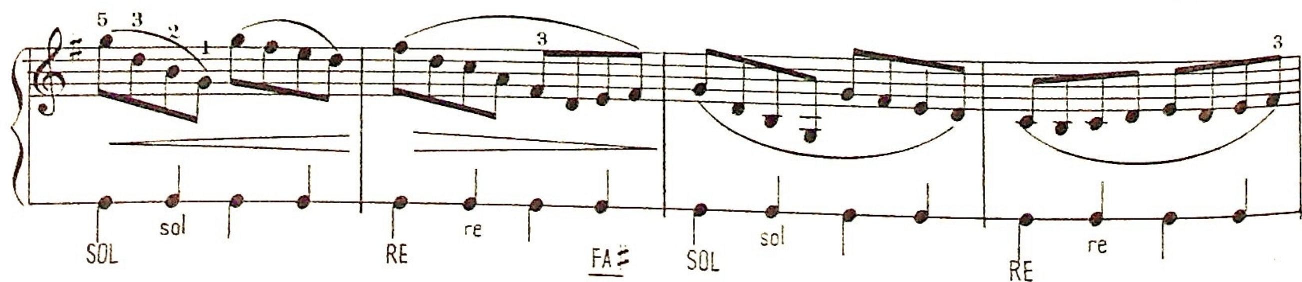
Exercițiu cu sincope de pătrime

Studiu melodic și ritmic cu sincope de optime

SOL sol DO do RE re SOL sol

SOL sol DO do RE re FA♯ SOL sol

f *mf* *f* *mf*

SOL sol RE re SOL sol 3 RE 3 FA♯ SOL 3 sol

f *mf* *f*

SOL sol RE re SOL sol RE FA♯ sol SOL

SOL sol RE re FA♯ SOL sol RE re 3 FA♯

mf

3 SOL 2 sol 3 RE re 3 FA♯ SOL sol RE re FA♯ sol SOL

GAMA RE MAJOR LA MÎNA DREAPTĂ

Se va lucra după modelul anterior:

În exemplele următoare apare un alt element; este vorba de *anacruză* sau de *Auftakt*, măsură incompletă, formată din unul sau mai multe sunete. Ea pregătește începutul unei piese sau studiul. Anacruza poate să apară și pe parcursul unei lucrări dacă este precedată de o pauză. Cînd lucrarea începe cu o ancruză, măsura finală o poate completa.

Studiu melodic

la
LA
re
RE

re
RE
sol
SOL
RE
re

la
LA
RE
re
SOL
sol

sol
SOL
RE
re
LA
la

la
LA
RE
re
LA
la

la
LA
re
RE

re
RE
la
LA

la
LA
re
RE

GAMA RE MAJOR LA BAȘI

(a)

RE MI FA# SOL LA SI DO# RE DO# SI LA SOL FA# MI RE

(b)

RE MI FA# MI FA# SOL FA# SOL LA SOL LA SI LA SI DO# SI DO RE DO# SI DO# SI LA SI LA SOL LA SOL FA# SOL FA# MI FA# MI RE

Exercițiu tehnic pentru articulația degetelor de la mîna dreaptă

Allegro

Joc popular

În acest joc apar semne deosebite de repetiție: 1 | 2 care se numesc *volta 1* și *volta 2* adică, *prima oară* și *a doua oară*. Piesa de mai jos se va executa astfel: se cîntă primele opt măsuri, în care se include și măsura deasupra căreia este scris *volta 1*, apoi, se va repeta de la început pînă la *volta 1*, care se sare, și se va trece direct la *volta 2*.

Moderato

mf

re
RE LA

la
LA MI LA DO♯

la
LA DO♯

re
RE

f

re
RE LA

re la re
RE LA MI LA DO#
RE re

mf
re re
RE LA RE LA SOL SI SOL RE LA RE LA la DO#

f
re la re la do
RE LA DO# LA RE LA DO#

re la re la
RE FA# LA DO# LA RE LA DO#

mf
la re re
LA RE RE LA
simile

la
LA MI LA DO# LA DO# la LA DO# RE re

GAMA LA MAJOR LA MÎNA DREAPTĂ

Se va lucra după modelul anterior:

Studiu pentru lejeritate, după Czerny

Allegro vivace

staccato

la
LA

la
LA

mi
MI

mi
MI

mi
MI

la
LA

mi
MI

la
LA

mi
MI

la
LA

la
LA

mi
MI

si
SI

mi
MI

si
SI

si
SI

mi
MI

mi
MI

la
LA

la
LA

re
RE

la
LA

mi
MI

mi
MI

la
LA

Melodie de joc

Allegro

mf

la LA MI

mi MI SOL♯ la LA MI

mi SOL♯ la LA MI

la LA Mi

LA la MI LA MI LA MI mi SOL# LA la MI mi SOL# MI SOL# LA la

la LA FINE MI mi SI MI SOL# LA la MI LA MI MI mi SI MI SOL#

LA la MI LA MI MI mi SI MI SOL# LA la MI LA MI MI mi SI

MI mi SOL# LA la MI mi LA la la LA MI

LA la MI LA MI mi la LA

D.C. al FINE

Studiu tehnic pentru mîna dreaptă

Moderato

simile

Exerciţii tehnice pentru mîna stîngă

a

LA SI DO# RE MI RE DO# SI DO# RE MI FA# MI RE DO# RE MI FA# SOL# FA# MI RE MI FA# SOL# LA

LA SOL# FA# MI RE MI FA# SOL# FA# MI RE DO# RE MI FA# MI RE DO# SI DO# RE MI RE DO# SI LA

b

LA MI RE MI DO# MI SI MI FA# MI RE MI DO# MI SI MI LA MI RE MI DO# MI SI MI FA# MI RE MI DO# MI SI MI

LA

c

LA SOL# LA SI DO# RE DO# SI LA SOL# LA SI DO# RE SI LA SOL# LA SI DO# RE DO# SI

LA SOL# LA SI LA

d

LA SI DO# RE MI FA# SOL# LA SOL# FA# MI

RE DO# SI LA SI DO# RE MI FA# SOL LA SOL FA# MI RE DO# SI LA

Studiu melodic în ritm de vals

Tempo di valse
Allegretto

mf

la
LA
mi
MI

mi
MI
la
LA
mi
MI

mi
MI
la
LA

re
RE
la
LA

mi
MI
la
LA

re
RE
LA
la

mi
MI
la
LA

la
LA
mi
MI

FORMAREA GAMELOR MAJORE CU BEMOLI

Am văzut că gamele majore cu diezi se înlănţuie din *cvintă perfectă* în *cvintă perfectă superioară*. Coborînd de data aceasta, de la prima treaptă a gamei *do* major, o *cvintă perfectă inferioară*, vom afla tonica primei game majore cu bemoli, adică *fa* major. Deci, gamele majore cu bemoli se înlănţuie din cvintă perfectă în cvintă perfectă inferioară.

Pentru a obţine relaţia caracteristică între treptele gamei majore (semitonurile între treptele III—IV şi VII—VIII), se alterează coborîtor sunetul *si*, iar bemolul, fiind o alteraţie constitutivă, se va scrie la cheie.

Iată mai jos modul în care ia naştere o gamă majoră cu bemoli:

TABLOUL DE FORMARE ŞI DE ÎNLĂNŢUIRE A GAMELOR MAJORE CU BEMOLI

DO
I II III (IV) V VI VII VIII

FA
I II III (IV) V VI VII VIII

SI♭
I II III (IV) V VI VII VIII

MI♭
I II III (IV) V VI VII VIII

LA♭
I II III (IV) V VI VII VIII

RE♭
I II III (IV) V VI VII VIII

SOL♭
I II III (IV) V VI VII VIII

DO♭
I II III (IV) V VI VII VIII

GAMA FA MAJOR

(a) 1 2 3 4 1 2 3 4 4 3 2 1 4 3 2 1

(b)

(c)

(d) 3 3 3

(e)

ARPEGII ŞI ACORDURI ÎN GAMA FA MAJOR

Toate variantele de arpegii şi de acorduri sînt scrise pe întinderea unei singure octave:

Posesorii acordeoanelor cu 120 de başi vor adăuga tuturor variantelor o octavă inferioară şi una superioară. În exemplul de mai jos, gama *fa* major apare pe întinderea a trei octave:

Studiu melodic

Moderato

simile

f

FA fa DO· do

DO do FA fa DO do

DO do FA fa SI♭ si♭

SI♭ si♭ FA fa DO do

FA fa SI♭ si♭ FA fa

FA fa DO do FA fa DO do

DO do FA fa

Studiu tehnic pentru mîna dreaptă după Czerny

În acest studiu, pe aceeaşi clapă, se va cînta succesiv cu mai multe degete. La început se va cînta foarte rar, apoi, din ce în ce mai mişcat.

Allegro

sempre staccato

Studiu ritmic

În executarea acestui studiu, trebuie urmărită egalitatea trioletelor și împărțirea exactă a valorilor de note în cadrul măsurii:

Moderat

mf

DO do fa FA DO do FA fa DO do FA fa

fa FA do DO fa FA do DO FA fa do DO fa FA do DO fa FA

SOL SI♭ DO FA si♭ SI♭ fa FA

do DO fa FA

DO fa SOL SI♭ DO FA SI♭ si♭ FA fa DO do FA fa

Melodie în caracter popular

Respirația sau *cezura* care se întîlnește în această piesă se notează, de obicei, cu o virgulă pusă deasupra barei de măsură. Ea mai poate să apară și între două sunete din cadrul măsurii. Executarea ei nu trebuie să influențeze însă ritmicitatea lucrării, ea realizîndu-se ușor prin ridicarea mîinii de pe claviatură, pentru un timp scurt.

Allegretto

mf

Studiu pentru mîna stîngă

FA SOL LA SI♭ LA SOL FA DO LA FA SOL LA SI♭ DO RE DO SI♭ SOL FA

FA SOL FA LA SOL FA SOL LA SI♭ LA FA SOL FA LA SOL FA SOL LA SOL FA

LA SI♭ LA SOL LA SI♭ DO SI♭ LA LA LA SI♭ LA SOL LA SI♭ LA SOL FA FA MI RE

DO FA MI RE DO SI♭ LA SOL LA SOL FA SOL LA SI♭ DO SOL LA SOL FA

GAMA SI BEMOL MAJOR

Se va lucra după modelul gamei *fa* major:

Studiu tehnic pentru mîna dreaptă

Moderato

SI♭ si♭

SI♭ si♭ FA fa

FA fa SI♭ si♭

SI ♭ si ♭ MI ♭ mi ♭

MI ♭ mi ♭ SI ♭ si ♭ FA fa

SI ♭ si ♭ MI ♭ mi ♭ SI ♭ si ♭

FA fa SI ♭ si ♭

SI ♭ si ♭ FA fa

FA fa

3 5

FA fa SI♭ si♭

5 3 1 4

MI♭ mi♭ SI♭ si♭

3 2 1 1 4 1 4 1 4

FA fa SI♭ si♭

5 3 1 5

MI♭ mi♭ SI♭ si♭

3 2 4 3 3 2 4 1 2 1

FA fa SI♭ si♭

Joc popular

Se va studia rar şi separat, apoi împreună, tot rar; după aceea se va accelera mişcarea din ce în ce mai mult:

Allegro

mf

SI♭ si♭ FA si♭ FA fa SI♭ si♭ FA fa SI♭ si♭ FA fa SI♭ si♭ FA si♭

FA fa SI♭ si♭ FA fa si♭ SI♭ MI♭ mi♭ SI♭ si♭ FA fa LA fa

SI♭ si♭ FA si♭ MI♭ mi♭ SI♭ mi♭ SI♭ si♭ FA fa SI♭ fa SI♭ si♭ MI♭ mi♭ SI♭ mi♭

SI♭ si♭ FA fa LA fa SI♭ si♭ FA si♭ MI♭ mi♭ SI♭ mi♭ SI♭ si♭

FA fa SI♭ fa SI♭ si♭ FA si♭ FA fa SI♭ si♭ FA fa

SI♭ si♭ FA si♭ *simile* FA fa SI♭ si♭ FA fa SI♭ si♭

f

Studiu melodic și ritmic

În acest studiu apare o nouă formulă ritmică numită *sextolet*. Ea rezultă din diviziunea excepțională a unei valori în șase valori egale (în loc de patru) și se notează cu cifra *6*.

Allegretto

mp mf f

si♭ SI♭ mi♭ Mi♭ si♭ SI♭

fa FA si♭ SI♭

mi♭ MI♭ si♭ SI♭ fa FA si♭ SI♭

mi♭ MI♭ si♭ SI♭

fa FA si♭ SI♭

mi♭ MI♭ si♭ SI♭

fa FA si♭ SI♭

si♭ SI♭ mi♭ MI♭ si♭ SI♭

fa FA si♭ SI♭

mi♭ MI♭ si♭ SI♭ fa FA si♭ SI♭

si♭ mi♭ si♭ fa
SI♭ MI♭ SI♭ FA

fa si♭ mi♭ si♭
FA SI♭ MI♭ SI♭

sf

fa si♭ fa si♭
FA SI♭ FA SI♭

Polcă

Allegretto

f *mf* *f*

SI♭ si♭ FA fa SI♭ si♭

f *mf*

SI♭ si♭ FA fa SI♭ si♭

f *mf*

FA fa SI♭ si♭ FA fa

SI♭ si♭ DO do FA fa DO do FA fa

DO do FA fa DO do FA fa

FA fa DO do FA fa

f

FA fa DO do FA fa SI♭ si♭

Exercițiu pentru mîna stîngă

a

SI♭ DO SI♭ DO RE DO RE DO RE MI♭ RE MI♭ RE MI

FA MI♭ FA MI♭ FA SOL FA SOL FA SOL LA SOL LA SOL LA

SI♭ LA SI♭ LA SOL LA SOL LA SOL FA SOL FA SOL FA

MI♭ FA MI♭ FA MI♭ RE MI♭ RE MI♭ RE DO RE DO RE DO

(b)

SIb SIb DO RE MIb RE DO SIb RE DO MIb DO

RE SIb DO RE MIb FA MIb RE DO MIb RE FA RE MIb DO

RE MIb FA SOL FA MIb RE FA MIb SOL MIb FA RE

MIb FA SOL LA SOL FA MIb SOL FA LA FA SOL MIb

FA SOL LA SIb LA SOL FA LA SOL SIb SOL LA FA

SIb LA SOL FA SOL LA SIb SOL LA FA LA SOL SIb

LA SOL FA MIb FA SOL LA FA SOL MIb SOL FA LA

SOL FA MIb RE MIb FA SOL MIb FA RE FA MIb SOL

FA MIb RE DO RE MIb FA RE MIb DO MIb RE FA

MIb RE DO SIb DO RE MIb DO RE SIb RE DO MIb

RE DO SIb LA SIb DO RE SIb DO LA SIb

GAMA MI BEMOL MAJOR

Se va lucra după modelul anterior:

(a)

(b)

Exercițiu tehnic pentru egalitate în articulație

Moderato

f

MI♭ mi♭

Si♭ si♭

Si♭ si♭ MI♭ mi♭

MI♭ mi♭

SI♭ si♭

SI♭ si♭

mi♭
MI♭

LA♭ la♭

MI♭ mi♭

MI♭ mi♭

SI♭ si♭

MI♭ mi♭

LA♭ la♭

LA♭ la♭

MI♭ mi♭

SI♭ si♭ MI♭ mi♭

MI♭ mi♭

SI♭ si♭

SI♭ si♭ MI♭ mi♭

MI♭ mi♭ SI♭ si♭

SI♭ si♭ MI♭ mi♭

Studiu melodic și ritmic

Allegretto

MIb mib

LAb lab

SIb sib

mi b
MI b

LAb lab

SI b sib

f

MI b mib

mf

MI b mib

LA b lab

SI b sib

mi b
MI b

LA b lab

SIb sib MIb mib

SIb sib MIb mib SIb sib MIb mib

SIb sib MIb mib SIb sib MIb mib

simile

sib SIb mib MIb sib SIb mib MIb

sib SIb mib MIb sib SIb mib MIb

MIb mib LAb lab sib SIb

MIb mib lab LAb

SIb sib MIb mib

Studiu pentru mîna stîngă

(a)

MIb FA SOL MIb FA SOL FA SOL LAb FA SOL LAb SOL LAb SIb

SOL LAb SIb LAb SIb DO LAb SIb DO SIb DO RE SIb DO RE

DO RE MIb DO RE MIb RE DO MIb RE DO RE DO SIb

RE DO SIb DO SIb LAb DO SIb LAb SIb LAb SOL SIb LAb SOL

LAb SOL FA LAb SOL FA SOL FA MIb SOL FA MIb

(b)

MIb FA SOL LAb SIb DO RE MIb

Două melodii la bași

(a)

MIb FA SOL LAb SOL MIb FA SOL FA MIb SIb MIb FA SOL LAb

SOL MIb FA SOL FA MIb FA SOL MIb SIb FA SOL

MIb FA SOL LA SOL MIb FA SOL FA MIb

(b)

MIb SOL MIb SOL LAb SOL FA SOL MIb SIb FA

SIb FA LAb SOL FA MIb FA SOL LAb SIb MIb SOL MIb SOL

LAb SOL FA SOL MIb SIb FA SIb FA LAb SOL FA MIb

Melodie în stil popular

Allegro

MIb mib SIb *simile* SIb sib RE MIb mib

MI♭ mi♭ SI♭ *simile* SI♭ si♭ RE MI♭ mi♭

SI♭ si♭ RE MI♭ mi♭ SI♭ LA♭ la♭ DO MI♭ mi♭

SI♭ si♭ RE MI♭ mi♭ LA♭ la♭ SI♭ RE MI♭ mi♭

ARPEGIUL ŞI ACORDUL DE SEPTIMĂ DE DOMINANTĂ

Arpegiul și acordul de septimă de dominantă se formează pe treapta V a oricărei tonalităţi, adăugîndu-se la acordul major un alt sunet — septima faţă de fundamentală. În componenţa lui apar: sunetul fundamental, terţa mare, cvinta perfectă şi septima mică.

Terţă mare
Septimă mică
rezultă
Cvintă perfectă
SOL7

Arpegiul sau acordul de septimă de dominantă nu este de sine stătător, el căutîndu-și *rezolvarea* pe un acord perfect major sau minor.

Terţa mare se rezolvă pe tonică
Septima se rezolvă pe terţa mare a tonalităţii
sau
SOL7 do
SOL7 do
Septima se rezolvă pe terţa mică a tonalităţii
Terţa mare se rezolvă pe tonica tonalităţii

Arpegiul sau acordul de septimă de dominantă, fiind format din patru sunete, are starea directă și trei răsturnări, după cum se vede mai jos:

Stare directă Răsturnarea I Răsturnarea a II a Răsturnarea a III a Stare directă Răst. I Răst. a II a Răst. a III a

Exercițiu pentru mîna dreaptă cu acordurile arpegiate de septimă de dominantă

1 2 3 5 4 3 2 1 3 1 5

SOL sol DO do SOL sol DO do

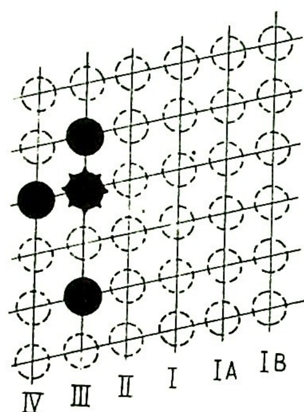
SOL sol DO do SOL sol DO do

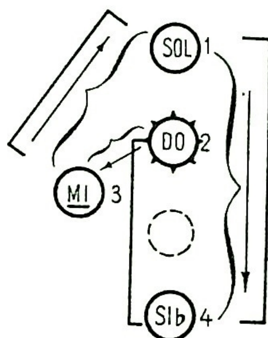
DO do FA fa RE re SOL sol

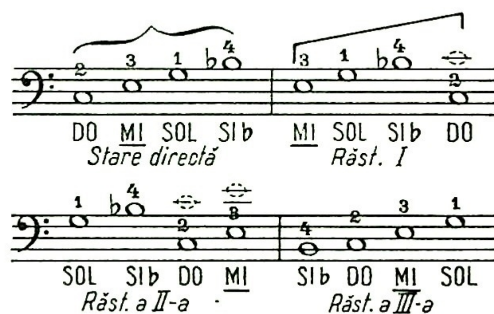
SOL sol DO do SOL sol DO do

Arpegiul de septimă de dominantă se poate executa și la mîna stîngă, așa cum se vede în schema și în detaliul de mai jos. Despre acordul de septimă de dominantă la mîna stîngă vom vorbi mai tîrziu.

Ca și arpegiul major de la mîna stîngă, nici arpegiul de septimă de dominantă nu respectă mersul lui ascendent normal, aceasta constituind, de altfel, o caracteristică a construcției acordeonului.

Capitolul VI

NOTELE DUBLE

Executarea simultană a doua note, indiferent de intervalul dintre ele, formează așa-numitele *note duble*. Pentru a le cînta corect, se cere un studiu progresiv și perseverent. Exercițiile și studiile melodice următoare formează o deprindere necesară, fără ca să epuizeze însă toate posibilitățile de interpretare; ele vor constitui numai un prețios bagaj pentru completarea tehnicii instrumentale.

Studiu tehnic în terțe

(a)

staccato

(b)

stacc.

(C)

Studiu melodic in terțe

Andante

DO do

SOL sol

SOL sol

DO do

SOL sol

SOL sol

DO do

DO do SOL sol

SOL sol DO do

SOL sol DO do

Exercițiu tehnic în sexte

a

b

Studiu tehnic în octave

a

b

Exercițiu în terțe în ritm de vals lent

Andante

mp *f*

DO do SOL sol

SOL sol DO do Fa fa

Fa fa SOL sol SOL sol SI DO do

DO do SOL sol

SOL sol SI DO do FA fa

SOL sol DO do

Exercițiu în terțe la mîna dreaptă

(a)

(b)

(c)

d

e

f

* *Digitația din paranteză se folosește în cazul cînd exercițiul se mai cîntă pe încă o octavă.*

GAMA DO MAJOR LA AMBELE MÎINI – MÎNA DREAPTĂ ÎN TERȚE

MI LA SI SI LA

MI

Exerciții în terțe

(a)

(b)

(c)

(d)

(e)

(f)

(g)

GAMA FA MAJOR LA AMBELE MÎINI – MÎNA DREAPTĂ ÎN TERȚE

FA SOL LA SI DO RE MI FA FA MI RE DO SI LA SOL FA

Melodie în terțe cu acompaniament la mîna stîngă

Moderato

mf

FA fa DO *simile* do MI *simile*

DO do MI *simile* FA fa DO *simile*

FA fa DO DO do MI FA fa DO do FA fa DO MI fa FA

DO do SOL DO MI FA fa DO *simile* SIb sib RE

DO do MI FA fa LA FA DO *mf* do SOL DO MI

FA fa DO *simile* do MI DO do FA fa DO MI fa FA

FA fa DO FA fa DO FA fa DO DO do MI DO do MI

DO do MI DO do MI FA fa DO FA fa DO FA fa DO

FA fa DO DO do MI FA fa DO do FA fa DO MI fa FA

Exerciții în terțe

(a)

(b)

(c)

(d)

(e)

(f)

(g)

GAMA SI BEMOL MAJOR LA AMBELE MÎINI – MÎNA DREAPTĂ ÎN TERȚE

SI♭ DO RE MI♭ FA SOL LA SI♭

SI♭ LA SOL FA MI♭ RE DO SI♭

TRANSPOZIȚIA

În multe situații, instrumentistul acompaniator trebuie să execute o piesă muzicală în altă tonalitate decît cea originală, aceasta din cauză că solistul acompaniat nu se poate acomoda cu înălțimea gamei originare sau cu piesa care este scrisă într-o tonalitate incomodă execuției, chiar pentru instrumentist. În acest caz, el folosește așa-numita *transpoziție*.

Transpoziția este redarea exactă a unei piese dintr-o tonalitate inițială într-o altă tonalitate, păstrînd însă neschimbate modul, ritmul și metrul originari.

Transpoziția este de două feluri: *scrisă* și *orală*.

În primul procedeu de transpoziție, piesa sau studiul apare scris în tonalitatea dorită respectîndu-se, bineînțeles, elementele amintite mai sus.

În cel de-al doilea, instrumentistul citește o piesă transpunînd-o direct din tonalitatea originară în tonalitatea dorită (fără să se mai scrie).

EXEMPLE DE TRANSPOZIȚIE SCRISĂ

Exercițiile anterioare cu note duble din gama *do* major sînt transpuse în exemplele de mai jos în tonalitățile *sol*, *re* și *la* major. Pentru executarea lor, se va folosi aceeași digitație.

Exercițiul a din tonalitatea *do* major apare transpus în tonalitatea *sol* major, adică la un interval de cvintă perfectă:

Exercițiul b din tonalitatea *do* major este transpus în tonalitatea *re* major, adică la un interval de secundă mare:

Exercițiul c din tonalitatea *do* major, fiind transpus la o terță mică inferioară, se va executa în tonalitatea *la* major:

CONTRATIMPUL

Cînd sunetul de pe timpul accentuat este înlocuit cu o pauză, cîntîndu-se numai sunetul de pe timpul neaccentuat, se produce *contratimpul*. Contratimpul poate apare pe timpi întregi sau pe fracțiuni de timp. Spre exemplu, în măsura de $\frac{2}{4}$, sunetul primului timp se poate înlocui cu o pauză de pătrime, sunetul timpului slab devenind astfel contratimp.

În general, la acordeon, timpii tari sînt marcați de bașii acestuia, în timp ce pe claviatură, mîna dreaptă execută contratimpii. Exemple de contratimpi:

Exercițiu cu contratimpi de pătrime

LA SI LA SI SI DO# SI DO# RE

DO# RE MI RE MI FA# MI FA#

FA# SOL# FA# SOL# LA SOL# LA la

LA SOL# LA SOL# FA# SOL# FA# MI

FA# MI RE MI RE DO# RE DO#

5 3 1 5 3 2 1

DO# SI DO# SI LA SI LA la

Studiu în ritm de vals cu contratimpi de optime

Allegretto

mf

SIb sib FA fa

FA fa SIb sib

SIb sib FA fa DO do

f

DO do FA fa SIb sib FA fa

FA fa SIb sib

SI♭ si♭ FA fa DO do

DO do FA fa SI♭ si♭

poco rit. a tempo

SI♭ si♭ FA fa

FA fa

SI♭ si♭

FA fa

FA fa

più mosso

SIb

SIb sib

GAMA CROMATICĂ

Gama cromatică rezultă din succesiunea ascendentă sau descendentă a sunetelor din semiton în semiton. Ea se bazează pe gama majoră sau pe gama minoră și se compune din două feluri de semitonuri:

a) *diatonice*, care se formează pe trepte alăturate (*mi-fa*, *si-do*; *fa* ♯*-sol*, *sol-la* ♭);

b) *cromatice*, care se formează pe aceeași treaptă cu ajutorul alterațiilor (*do-do* ♯, *re-re* ♯, *sol-sol* ♭).

În urcare, gama cromatică folosește diezul, în afara treptei VI, în locul căreia se alterează coborîtor treapta VII; în coborîre, bemolul, cu excepția treptei V, în locul căreia se alterează suitor treapta IV. În această ortografiere a gamei cromatice se ține seama de faptul că ea provine din împărțirea în semitonuri a tuturor tonurilor, în cazul de față — *do* major.

GAMA CROMATICĂ LA MÎNA DREAPTĂ

Notele cuprinse între cele două semne 𝄋 vor fi executate numai de posesorul instrumentului cu 120 de bași.

NOTE ENARMONICE

Observați că, din execuția gamei cromatice în ambele sensuri, degetele apasă pe aceleași clape negre, deși ele sînt redate în scris prin două note deosebite.

Două sunete de aceeași înălțime care sînt scrise deosebit se numesc *enarmonice*. De exemplu: *do*♯ = *re*♭; *fa*♯ = *sol*♭; *si*♭ = *la*♯.

Înțelegerea enarmoniei ne va ajuta și la executarea gamei cromatice la bași.

Exercițiu cromatic pentru mîna dreaptă

Studiu cromatic după Czerny

GAMA CROMATICĂ ÎN URCARE LA BAŞI

GAMA CROMATICĂ ÎN COBORÎRE LA BAŞI

Gama cromatică la başi nu se rezumă la atît cît a fost redată în schemele anterioare, ci poate fi executată în aceeaşi manieră, începînd cu oricare alt sunet al scării muzicale pe toată întinderea başilor.

Studiu cromatic cu caracter de polcă

Allegro

mp

DO do SOL sol

SOL sol SI SOL RE SOL RE DO do

mf mp

DO do SOL sol

220a

mf

SOL sol SI SOL sol SI SI DO do

mf mf

FA fa do DO

DO do Fa FA

FA fa SIb sib

SIb sib FA fa DO do FA fa

SIb sib FA fa DO do MI FA fa

poco rit. a tempo

sol SOL DO do

SOL sol SI si SOL sol RE SOL

SOL SI DO do DO do SOL sol

SOL sol

SOL sol SI DO do

Exercițiu cromatic pentru mîna stîngă

RE REb DO SI DO DO# RE REb DO SI DO DO# RE

RE DO SI SIb LA LA# SI DO SI SIb LA LA# SI DO

DO SI SIb LA LAb SOL# LA LA# SI SIb LA SOL# LA LA# SI

SI LA LAb SOL SOLb FA# SOL SOL# LA LAb SOL FA# SOL SOL# LA

LA SOL SOLb FA FAb MI FA FA# SOL SOLb FA MI FA FA# SOL

SOL FA MI MIb RE RE# MI FA MI MIb RE RE# MI FA

FA MI MIb RE REb DO# RE RE# MI MIb RE DO# RE RE# MI

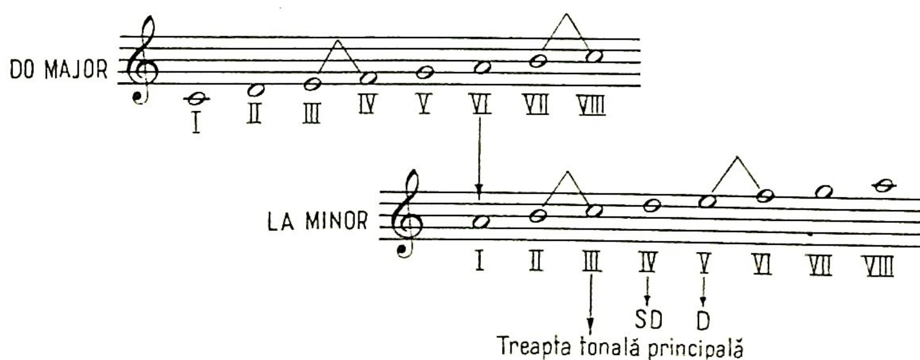
MI RE REb DO SI DO DO# RE REb DO SI DO DO#

RE DO SI SIb LA LA# SI DO do DO

Capitolul VII

FORMAREA GAMELOR MINORE

Urcînd o *sextă mare* față de tonica unei game majore vom afla prima treaptă sau tonica gamei minore. Cu alte cuvinte, gamele minore se formează pe treapta VI a oricărei tonalități majore. Caracteristica principală a gamelor minore constă în aceea că între treapta I (tonică) și treapta III (medianta superioară) se formează o terță mică. De asemenea, dispoziția deosebită a intervalelor față de tonică precum și poziția semitonurilor între alte trepte dau naștere modului minor.

În mecanismul de formare a unei game minore dintr-o gamă majoră se vede clar strînsa relație dintre aceste moduri diferite prin întrebuințarea sunetelor constitutive comune. De aceea, gama majoră și cea minoră construită pe treapta VI a gamei majore se numesc *game relative*. În consecință, gama minoră preia armura gamei majore relative.

Gama minoră este de trei feluri:

a) gama minoră *naturală*

b) gama minoră *armonică*

c) gama minoră *melodică*.

Ele diferă prin următoarele caracteristici:

Gama minoră naturală nu are nici o alterație în plus față de cele preluate de la relativa sa majoră. Semitonurile sînt plasate între treptele II—III și V—VI;

Gama minoră armonică are treapta VII alterată suitor, atît în urcare cît și în coborîre. Semitonurile gamei minore armonice sînt între treptele II—III, V—VI și VII—VIII;

Gama minoră melodică are în urcare treptele VI și VII alterate suitor, iar în coborîre, aceleași trepte revin la starea lor inițială (adică întocmai ca o gamă minoră naturală). Semitonurile în urcare sînt între treptele II—III și VII—VIII, iar la coborîre între treptele VI—V și III—II.

TABLOUL GAMELOR MAJORE CU DIEZI ȘI RELATIVELE LOR MINORE NATURALE, ARMONICE ȘI MELODICE

DO♯ MAJOR — la♯ minor natural — la♯ minor armonic — la♯ minor melodic

FA♯ — re♯ — re♯ — re♯

SI — sol♯ — sol♯ — sol♯

MI — do♯ — do♯ — do♯

LA — fa♯ — fa♯ — fa♯

RE — si — si — si

SOL — mi — mi — mi

DO — la — la — la

I II III IV V VI VII VIII I II III IV V VI VII VIII I II III IV V VI VII VIII I II III IV V VI VII VIII VIII VII VI V IV III II I

Observați că și gamele minore cu diezi se înlănțuie tot din cvintă perfectă în cvintă perfectă superioară.

TABLOUL GAMELOR MAJORE CU BEMOLI ȘI RELATIVELE LOR MINORE NATURALE, ARMONICE ȘI MELODICE

DO MAJOR — la minor natural — la minor armonic — la minor melodic

I II III IV V VI VII VIII I II III IV V VI VII VIII I II III IV V VI VII VIII I II III IV V VI VII VIII VIII VII VI V IV III II I

FA — re — re — re

Gamele minore cu bemoli se înlănţuie tot din cvintă perfectă în cvintă perfectă inferioară, după cum reiese din tabloul de mai sus.

GAMA LA MINOR NATURAL

(d)

(e)

(f)

Exercițiu tehnic pentru mîna dreaptă în gama la minor natural

(a)

(b)

ARPEGIILE ŞI ACORDURILE GAMEI LA MINOR

Arpegiile şi acordurile minore se construiesc pe aceleaşi trepte ca şi cele majore.

a

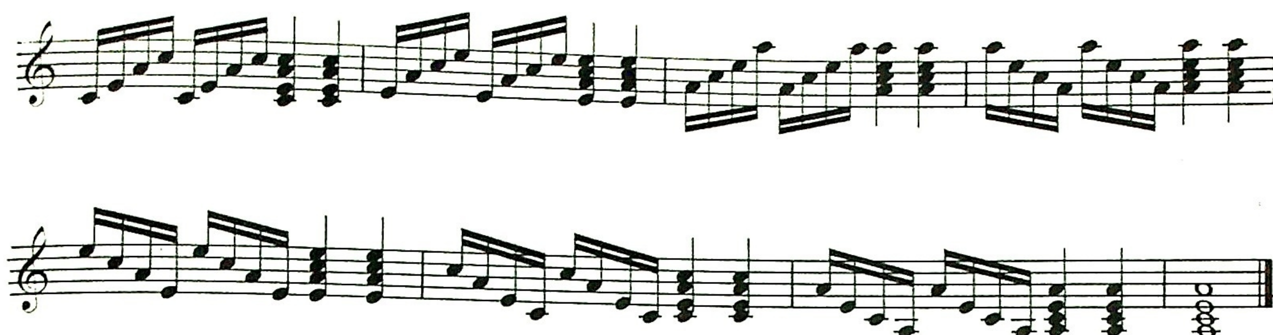
b

c

d

e

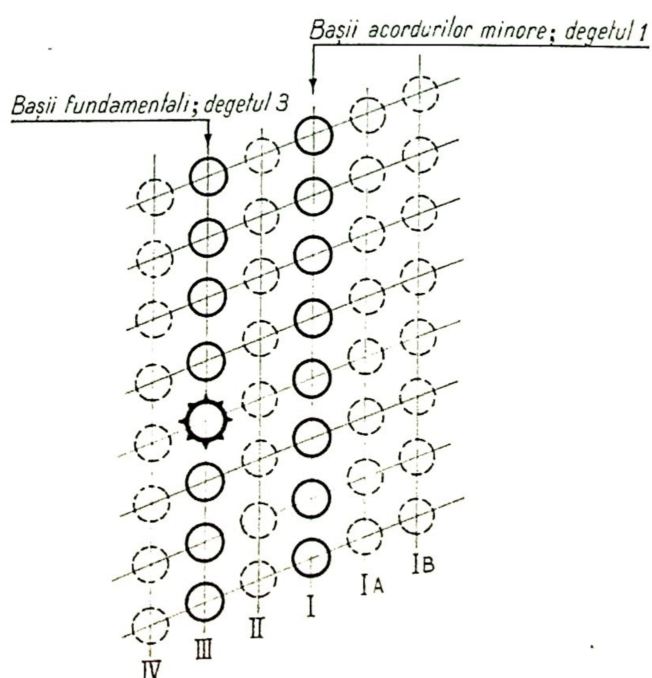
f

ACORDUL MINOR LA BAŞI

Pînă în prezent cunoaştem şirurile formate din başii fundamentali, başii acordurilor majore şi başii de terţă. Deoarece, la mîna dreaptă, am învăţat gamele şi acordurile minore, este necesar să ştim că acestea se găsesc la başi pe şirul numerotat de noi cu I. Pe acest şir, se va cînta tot cu degetul 1 (artătorul), iar fundamentala acordului, cu degetul 3. Pentru deprinderea acestei noi poziţii, se recomandă un studiu ce constă în alunecarea pe toată întinderea başilor pe deasupra şirurilor I şi III cu degetele respective. Apoi, se pot executa diferite acompaniamente prin alternarea fundamentalei cu acordul minor.

DETALIUL CU ŞIRUL ACORDURILOR MINORE

SCHEMĂ ŞI DETALIU PENTRU DEPRINDEREA ARPEGIULUI MINOR LA MÎNA STÎNGĂ

Variante de lucru pentru deprinderea acordului minor la mîna stîngă

Aceste variante se vor studia pe toată întinderea başilor.

Studiu melodic în gama la minor

MI mi

LA la m

LA la m

la

RE re m

RE re m

LA la m

MI mi

LA la m

RE re

LA la m

MI mi

LA la m

LA la m

MI mi

MI mi

LA la m

LA la RE rem

RE rem LA lam MI mi LA lam

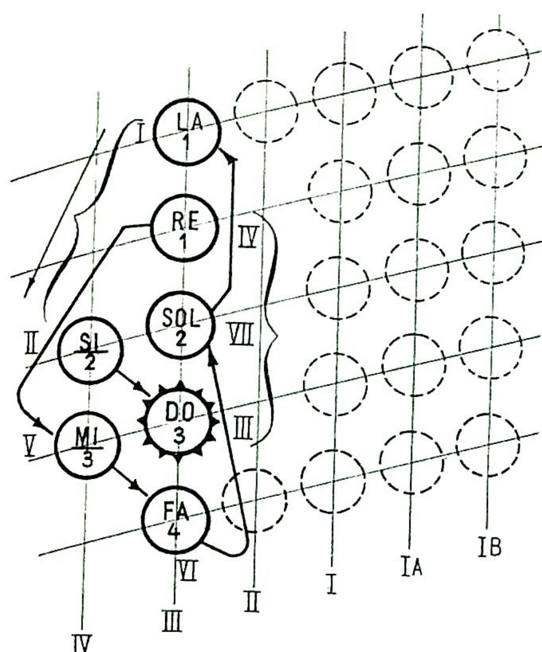
RE rem LA lam MI mi LA lam

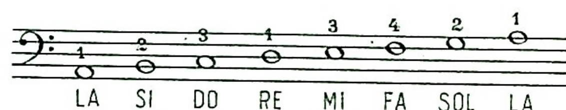
LA lam MI mi LA lam

LA lam MI mi *f* LA lam

GAMA MINORĂ NATURALĂ LA BAŞI

SCHEMĂ ŞI DETALIU PENTRU DEPRINDEREA GAMEI MINORE NATURALE LA BAŞI

Exercițiu pentru mîna stîngă

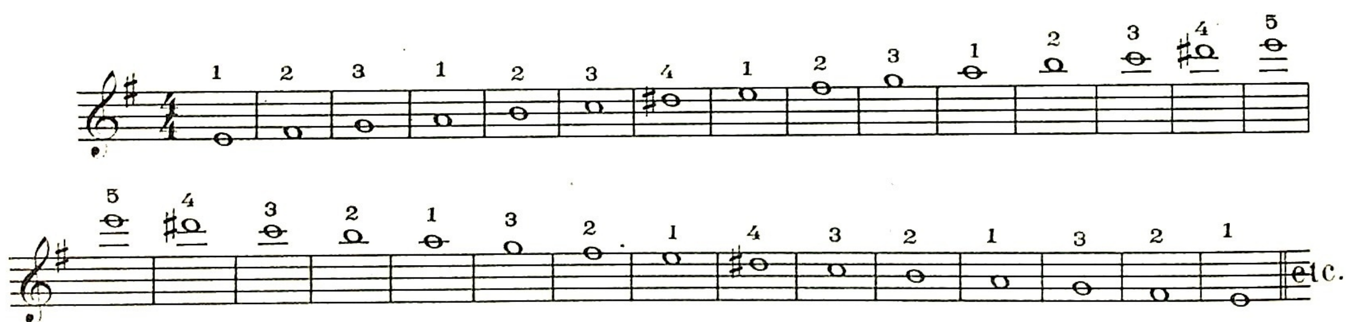

GAMA MI MINOR ARMONIC LA MÎNA DREAPTĂ

Se va lucra după modelul anterior. Exercițiile în arpegii și acorduri se pot studia pe toată întinderea claviaturii, păstrîndu-se, bineînțeles, modelele anterioare:

Joc popular

f mf f mf

LA lam MI SI si RE# mim MI

f

MI mim SI MI SOL# LA lam MI

LA lam MI LA lam SI si RE# SI RE#

1 3

SI si RE# MI mim

MI mim SI MI mi SOL# LA lam MI mi

LA lam MI SI si RE# SI mim LA lam MI LA

SI si RE♯ MI mim SI

MI mim SI LA lam MI

LA lam MI SI si RE♯ SI mim LA lam MI

lam LA SI si RE♯ MI mim SI MI

f

MI mim SI MI SOL♯ LA lam MI SI si RE♯

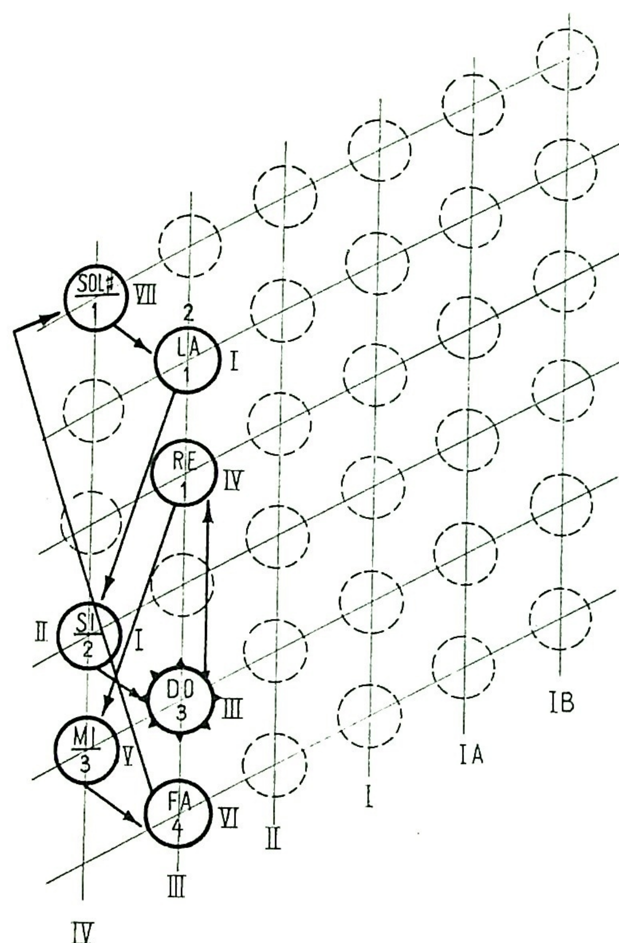
1 2

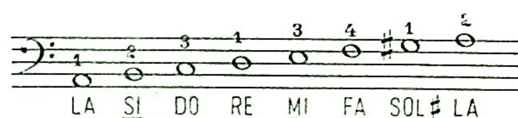
sf

SI si RE♯ MI mim SI MI MI mim SI MI

GAMA MINORĂ ARMONICĂ LA BAȘI

SCHEMĂ ȘI DETALIU PENTRU DEPRINDEREA GAMEI MINORE ARMONICE LA BAȘI

Exerciții pentru mîna stîngă în măsura de $\frac{2}{2}$

Măsura de $\frac{2}{2}$ se mai numește *alla breve*, doimea devenind valoarea de timp.

(a)

1 3 2 1 4 3 2 1 2 1 3 2 4 1 3 1

LA DO SI LA MI DO SI LA SI RE DO SI FA RE DO SI

3 4 1 3 1 4 2 3 1 2 3 1 3 4 1 2

DO MI RE DO SOL# MI RE DO LA SI DO RE MI FA SOL# LA

(b)

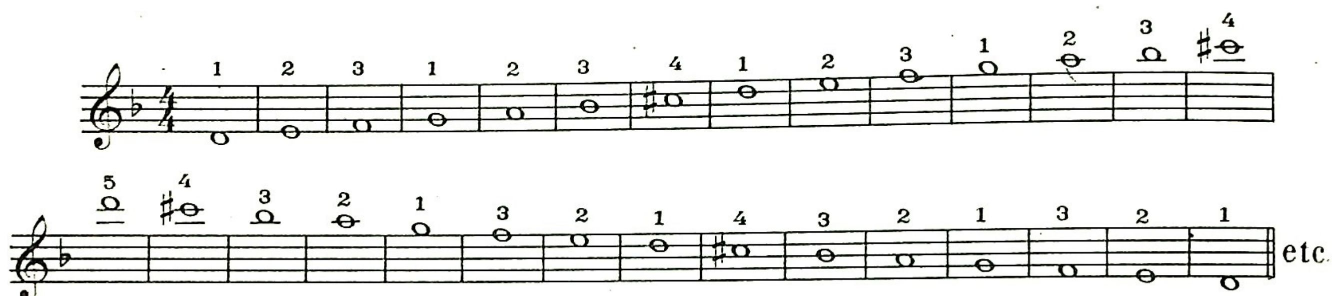
4 3 2 1 2 3 4 1 2 4 3 1 3 4 1 3 4 1 3 2 3 1 4 3

DO SI LA SOL# LA SI DO LA RE DO SI LA SI DO RE SI MI RE DO SI DO RE MI DO

GAMA RE MINOR ARMONIC LA MÎNA DREAPTĂ

Se va lucra după modelul anterior:

Studiu tehnic

Allegro

p

RE rem LA la RE rem LA la

RE rem LA la rem RE

mf

DO do MI FA fa RE re FA# SOL solm

SOL sol m RE re m LA la RE re m

SOL sol m RE re m LA la RE re m

239 a

f

RE re m LA la RE re m LA la

RE re m LA la re RE

mf

DO do MI FA fa RE re FA# SOL sol m

SOL sol m RE re m LA la RE re m

SOL sol m RE re m LA la RE re m

sol m SOL re RE LA la RE re m RE re m

RE re m LA la RE re m LA la RE re m

RE re m LA la RE re m LA la RE re RE re m

GAMA SOL MINOR MELODIC LA MÎNA DREAPTĂ

Se va lucra după modelul gamei *la* minor:

Studiu melodic

Tempo de vals lent

mf

SOL solm DO dom RE re FA♯ SOL solm

SOL solm DO dom RE re SOL solm

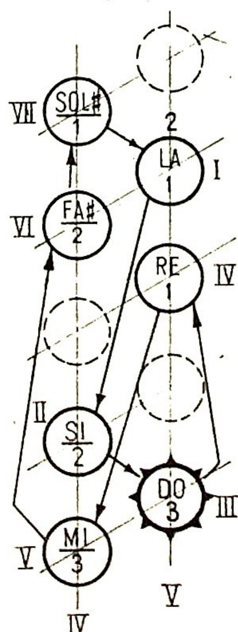
SOL solm DO dom RE re SOL solm

SOL solm DO dom RE re SOL solm

SOL LA Sib DO RE Mib

GAMA MINORĂ MELODICĂ LA BAȘI

SCHEMĂ ȘI DETALIU PENTRU DEPRINDEREA GAMEI MINORE MELODICE LA BAȘI

În urcare

LA SI DO RE MI FA# SOL#LA

La coborîre se execută după schema minorului natural.

LA SOL FA MI RE DO SI LA

Întocmai ca și la gamele majore de la bași, schemele gamelor minore naturale, armonice și melodice, o dată învățate, pot fi folosite pentru oricare gamă minoră.

Exerciţii pentru mîna stîngă

(a)

LA SI DO SI DO LA SI DO SI DO RE DO RE SI DO RE DO RE MI RE MI DO RE MI

RE MI FA# MI FA# RE MI FA# MI FA# SOL# FA# SOL# MI FA# SOL# FA# SOL# LA SOL# LA FA# SOL# LA LA

LA SOL FA LA SOL LA SOL FA SOL FA MI SOL FA SOL FA MI FA MI RE FA MI FA MI RE MI RE DO MI

RE MI RE DO RE DO SI RE DO RE DO SI DO SI LA DO SI DO SI LA LA (b) LA DO MI LA DO MI LA DO

RE LA MI RE MI FA RE FA MI SOL# SI MI SOL# SI MI SOL# LA SOL FA MI RE DO SI LA DO MI LA DO MI LA DO

RE LA SOL FA MI FA RE FA MI SOL# SI MI SOL# SI MI SOL# LA SOL FA MI RE DO SI LA LA

GAMA DO MINOR MELODIC LA MÎNA DREAPTĂ

Studiu melodic şi ritmic

În acest studiu întîlnim măsura compusă omogenă de $\frac{6}{8}$. Această măsură se poate dirija sau număra în doi, atribuind fiecărui timp concentrat cîte trei optimi (o pătrime cu punct), sau în şase, atribuind fiecărui timp o optime. Se va lucra întîi în şase, apoi în doi timpi:

Moderato (Tempo de horă)

mf

dom DO — sol SOL — SI

dom DO

sol SOL — SI — dom DO — mib MIb

sib SIb — RE — sib SIb — RE — sib SIb — RE — mib MIb

mf — *mp*

SOL — SI — FA — fam FA — sol SOL — SI — sol SOL — LA — SI — DO — dom

dom
DO

dom
DO

f

dom
DO

mf

dom
DO

mib
MIb

mib
MIb

sib
SIb

RE

mib
MIb

fam FA sol SOL SI dom DO

dom DO sol SOL SI dom DO

dom DO sol SOL SI dom DO

GAMA SI MINOR ARMONIC LA MÎNA DREAPTĂ

Studiu melodic și ritmic

SI sim FA# fa# LA# SI sim FA# LA#

f

si

SI FA♯ LA♯ SI sim

p *sempre staccato*

sim fa sim

SI FA♯ LA♯ SI FA♯ LA♯

sim sim

SI FA♯ LA♯ SI

f

sim fa fa sim

SI FA♯ LA♯ SI FA♯ LA♯

sim sim

SI FA♯ LA♯ SI

sim fa♯ sim sim

SI FA♯ LA♯ SI FA♯ LA♯

sim sim

SI FA♯ LA♯ SI

mf

si si mim la re

SI RE♯ MI SOL♯ LA DO♯ RE RE♯

mim sim fa♯ fa♯ sim

MI SI FA♯ LA♯ FA♯ LA♯ SI

si mim la re mim

SI RE♯ MI LA DO♯ RE MI

Poco meno mosso

MI mim FA# fa# LA# SI sim

SI si RE# MI mim la LA DO# la re RE RE#

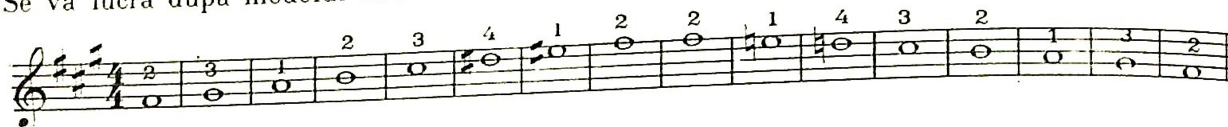
MI mim SI sim FA# fa# LA# SI sim MI mim SI sim

FA# fa# LA# SI si FA# fa# LA#

SI sim FA# LA# SI sim FA# fa# LA# SI sim

GAMA FA DIEZ MINOR MELODIC LA MÎNA DREAPTĂ

Se va lucra după modelul anterior.

TABLOUL INTEGRAL AL GAMELOR MAJORE CU DIEZI ȘI CU BEMOLI, CU RELATIVELE LOR MINORE NATURALE, ARMONICE ȘI MELODICE, PE ÎNTINDEREA A DOUĂ OCTAVE ÎN URCARE ȘI ÎN COBORÎRE

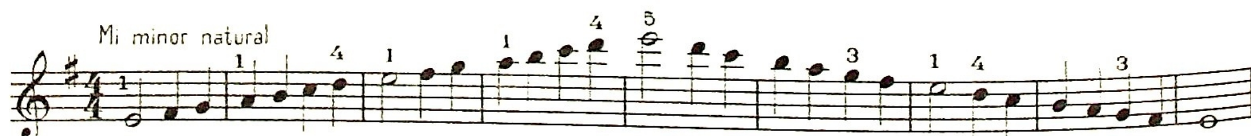

Mi minor melodic

Re major

Si minor natural

Si minor armonic

Si minor melodic

La major

Fa ♯ minor natural

Fa ♯ minor armonic

Fa ♯ minor melodic

Mi major

Do # minor natural

Do # minor armonic

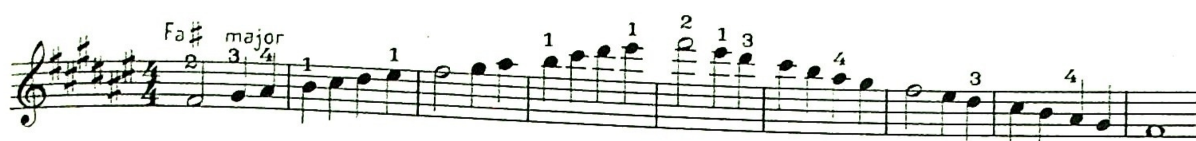

Do # minor melodic

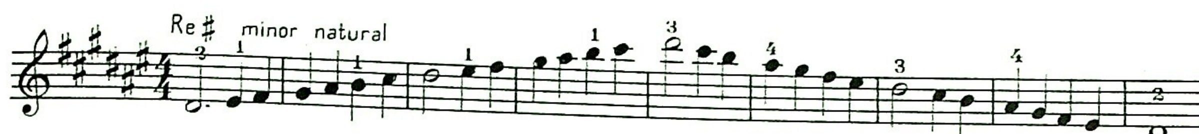

Si major

Sol # minor natural

Sol # minor armonic

Sol # minor melodic

Fa♯ major

Re♯ minor natural

Re♯ minor armonic

Re♯ minor melodic

b) CU BEMOLI

Fa major

Re minor natural

Re minor armonic

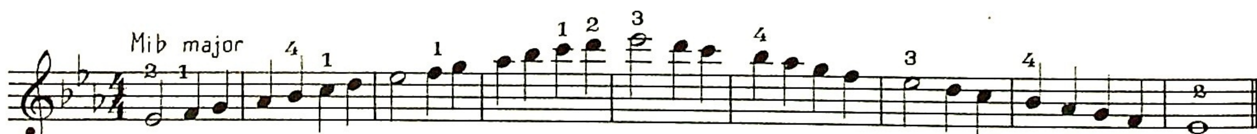

Re minor melodic

Sib major

Sol minor natural

Sol minor armonic

Sol minor melodic

Mib major

Do minor natural

Do minor armonic

Do minor melodic

Lab major

Fa minor natural

Fa minor armonic

Fa minor melodic

Reb major

Sib minor natural

Sib minor armonic

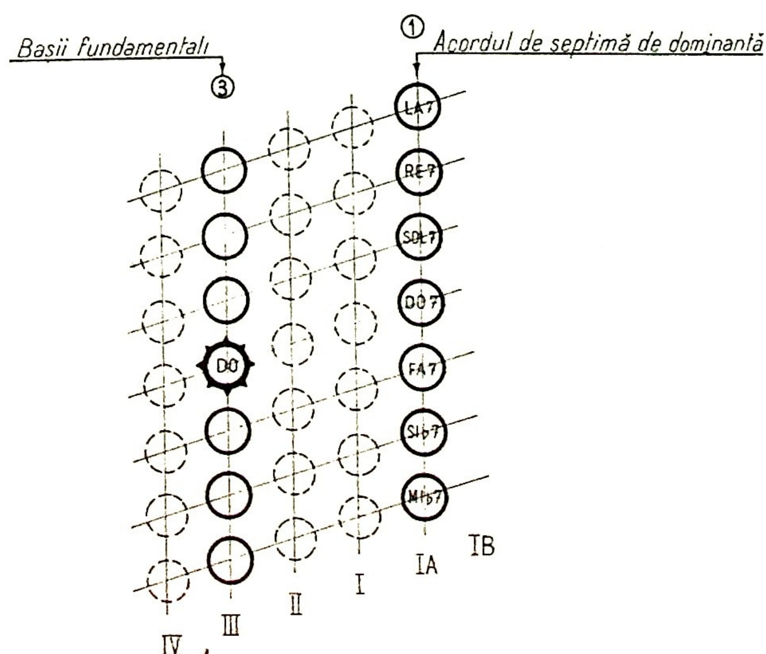

Sib minor melodic

ACORDUL DE SEPTIMĂ DE DOMINANTĂ LA BAŞI

Pînă în prezent, am învăţat să executăm arpegii şi acorduri de septimă de dominantă la mîna dreaptă şi arpegii de septimă de dominantă la mîna stîngă. *Acordul de septimă de dominantă la mîna stîngă*, rămînînd să-l învăţăm abia acum; după cum vedeţi şi acesta se găseşte gata format pe şirul numerotat de noi în schemă, cu IA, şir pe care n-am cîntat încă. Pe butoanele acestui şir se va cînta cu degetul 1, iar fundamentala acordului cu degetul 3 (pe şirul başilor fundamentali). Sub notaţia acordului de septimă de dominantă la başi, mai apare indicaţia silabică respectivă, alături avînd notată cifra 7 (*do*[7], *sol*[7], *la*[7] etc.).

SCHEMĂ PENTRU DEPRINDEREA ACORDULUI DE SEPTIMĂ DE DOMINANTĂ LA BAŞI

Exercițiu pentru mîna stîngă cu acordul de septimă de dominantă la bași

do7 fa re7 solm la7 rem la7 rem

DO FA MI MIb RE RE SOL LA RE LA RE

Capitolul VIII

ORNAMENTE MUZICALE

Ornamentele sînt niște sunete ce însoțesc diverse sunete de bază ale melodiei; ele se redau în scrierea muzicală tot cu ajutorul unor note mai mici, sau prin semne *speciale*. Ornamentele muzicale se încadrează în valoarea notei pe care o ornamentează (înflorește).

Cele mai des întîlnite sînt:

Apogiatura scurtă este o notă scrisă cu caracter mai mic și legată de nota reală. După numărul de note care o formează, apogiatura scurtă poate fi *simplă*, *dublă* și *triplă* — există și apogiatură *cvadruplă*, care se întîlnește mai rar.

Apogiatura simplă este formată dintr-o optime cu stegulețul tăiat de o bară oblică. Ea apare întotdeauna legată de nota pe care o ornamentează:

Apogiatura dublă este formată din două note mici legate de o notă principală:

Apogiatura triplă este formată din trei note mici legate de o notă principală:

Mordentul este format din alternarea notei de bază cu nota imediat superioară sau inferioară şi revenirea pe nota de bază. De aici şi numele de *mordent superior* şi *mordent inferior*.

Exemplu de mordent superior

Exemplu de mordent inferior

Grupetul este un ornament format din patru sau cinci sunete care alternează sunetul de bază al melodiei cu treapta lui superioară şi inferioară. După sensul desenului melodic care-l formează, grupetul este *superior* şi *inferior*.

Exemplu de grupet superior

Exemplu de grupet inferior

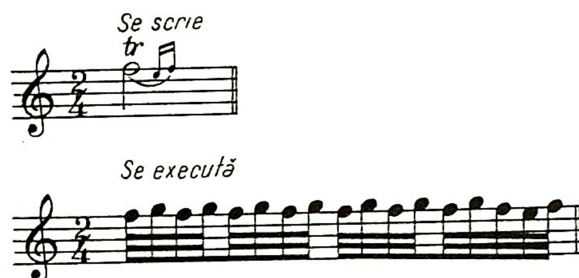

Dacă deasupra unui grupet sau dedesubtul lui apar accidenţi, înseamnă că sunetul vecin superior sau inferior este alterat:

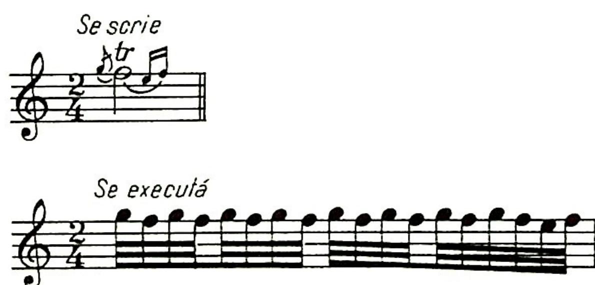

Trilul este ornamentul care rezultă din alternarea egală și regulată a sunetului de bază cu cel imediat superior. Executarea lui corectă cere un îndelungat exercițiu; la început se va lucra mai rar, apoi din ce în ce mai repede. Trilul se însemnă prin literele *tr* care pot fi urmate de o linie șerpuită.

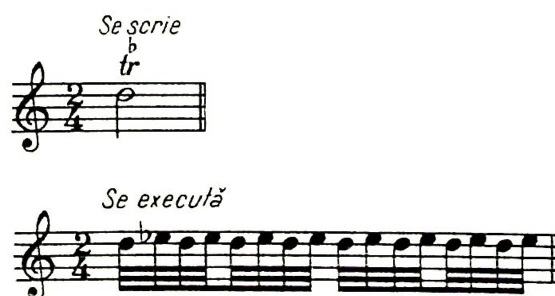
Exemplul de tril cu încheiere

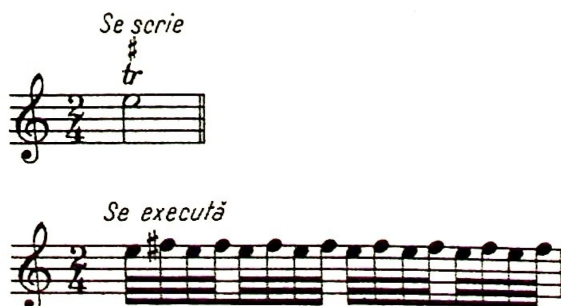
Exemplul de tril cu apogiatură scurtă și cu încheiere

Exemplul de tril la semiton

Exemplul de tril la ton

Arpegiatto este ornamentul care constă în intonarea succesivă a sunetelor unui acord.

Glissando este un ornament care se realizează printr-o alunecare rapidă și egală pe claviatură, de la o notă la alta prin sunetele intermediare atingînd clapele la acordeon cu latul unghiei, de la unul sau mai multe degete. *Glissando* se poate opri pe o singură notă sau pe un acord.

Jocul popular Șchioapa

Observați aici măsura compusă neomogenă de 5/4 și o parte din ornamentele învățate.

Presto scherzando

mf

la re mi mi7 la re mi mi7 la
LA RE MI LA RE MI LA

sim mi7 la sim mi7 la
SI MI SOL♯ MI LA SI MI SOL♯ MI LA

mf

la mi mi7 la
LA MI LA

Studiu melodic cu diferite ornamente

RE re FA# SOL sol LA la7 RE re

RE re SOL sol LA la7

LA la7 RE re

RE re LA la

LA la7

LA la7 RE re

RE re LA la

LA la MI mi mi7 LA la

MI mi7 LA la RE FA# SI LA

SOL MI DO# LA DO# MI SOL FA# RE LA RE FA# SI LA

SOL MI DO# LA DO# MI LA RE FA# SOL

LA RE FA# RE

SOL SI LA RE LA RE

MĂRIREA ȘI MICȘORAREA INTERVALELOR

Încă la capitolul *Intervale* am amintit că toate intervalele pot deveni mărite sau micșorate. Pentru a înțelege mai bine acest lucru, voi da cîteva exemple.

Intervalul căruia i se alterează suitor treapta de la *vîrf* va deveni mare sau mărit. De exemplu: sexta mică va deveni sextă *mare*, sexta mare va deveni sextă *mărită*, cvinta *perfectă* va deveni cvintă *mărită*:

Sexta mică — devine — Sextă mare

Sexta mare — devine — Sextă mărită

Cvinta perfectă — devine — Cvintă mărită

Aceleași intervale, alterîndu-li-se coborîtor treapta de *vîrf*, se vor transforma din intervale *mici* în intervale *micșorate*, din intervale *mari* în intervale *mici*, iar din intervale *perfecte* în intervale *micșorate*, după cum se vede în exemplul următor:

Intervalul căruia i se va altera superior treapta de *bază* va deveni din interval *mic* interval *micșorat*, din interval *mare* interval *mic*, din interval *perfect* interval *micșorat*:

Aceleași intervale, alterîndu-li-se coborîtor treapta de bază, se vor transforma din intervale *mici* în intervale *mari*, din intervale *mari* sau *perfecte* în intervale *mărite*:

Prin procedeele arătate mai sus, toate intervalele pot fi mărite sau micșorate. Intervalele mărite primesc alături de indicația cifrică semnul +, iar cele micșorate, semnul —.

Există în gama majoră sau minoră naturală o pereche de intervale mărite — micșorate care se găsesc între anumite trepte diatonice (nealterate). Este vorba de cvarta mărită, care se găsește între treptele IV—VII în gama majoră, sau VI—II în gama minoră naturală, exemplu:

Intervalul de cvintă micșorată se găsește între treptele VII—IV în gama majoră, sau între treptele II—VI în gama minoră naturală, după cum se vede:

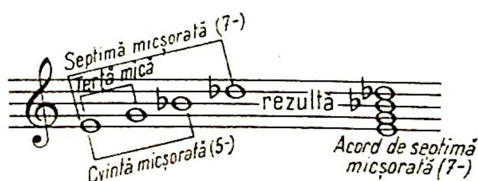
Toate intervalele mărite sau micșorate se pot răsturna, așa cum am văzut mai înainte la capitolul *Răsturnarea intervalelor perfecte, mari și mici*. Astfel:

intervalele *micșorate* prin răsturnare devin *mărite*
intervalele *mărite* prin răsturnare devin *micșorate*.

ARPEGIUL ȘI ACORDUL DE SEPTIMĂ MICȘORATĂ (7–) LA MÎNA DREAPTĂ

Dacă în componența unui acord de septimă intervalul dintre fundamentală și septimă este micșorat, acordul se numește acord de septimă micșorată.

În componența lui, acordul sau arpegiul de septimă micșorată are: *terțe mici*, *cvinte micșorate* și o *septimă micșorată*:

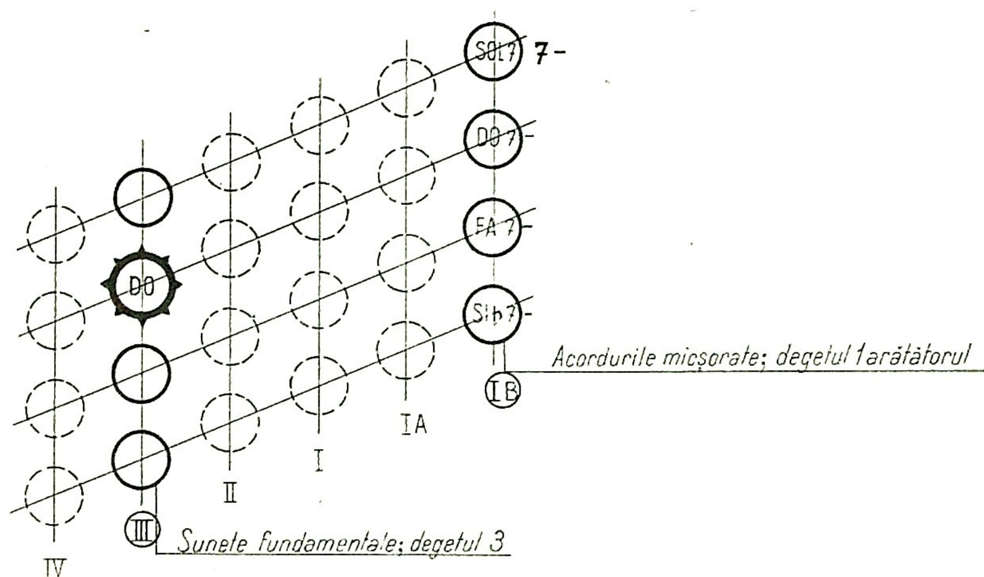
Exemple de arpegii și de acorduri din septime micșorate la mîna dreaptă

Observați că în acest exemplu unele arpegii și acorduri din septime micșorate încep în răsturnare.

simile

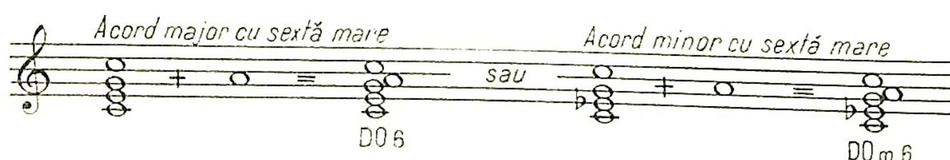
ACORDUL DE SEPTIMĂ MICȘORATĂ LA MÎNA STÎNGĂ

Cunoaștem componența bașilor ce formează șirurile I, II, III, IV și IA. Ultimul șir notat cu IB emite acorduri gata construite de septime micșorate, cu fundamentala tot pe șirul al treilea (III), cum am învățat și la acordul minor sau la acordul de septimă de dominantă. Butoanele acestui șir se vor manevra tot cu degetul 1, iar basul fundamental, tot cu degetul 3. Pentru deprinderea acestei noi poziții se va proceda întocmai ca la acordul minor sau ca la acordul de septimă de dominantă.

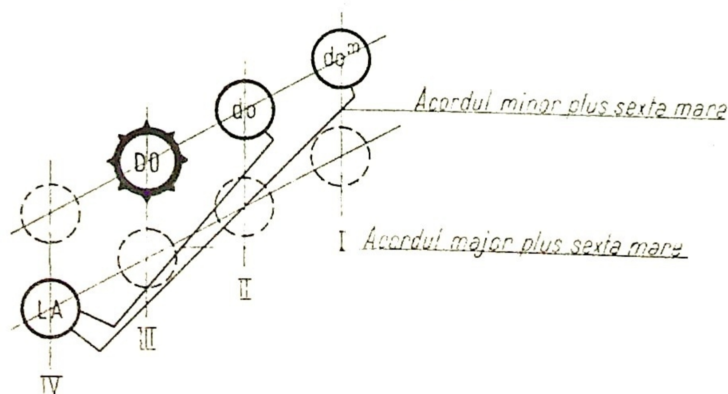

ACORDUL DE SEXTĂ MAJORĂ

Adăugînd unui acord perfect major sau perfect minor o *sextă mare* (față de fundamentala acordului respectiv), obținem acordul de *sextă majoră* sau cu *sextă adăugată*. Acest acord se folosește mult și în muzica ușoară, datorită coloritului armonic deosebit.

Se poate executa și la bași, așa cum se arată mai jos:

Pentru indicarea acordurilor de sextă majoră, alături de indicația silabică, apare cifra 6 (do^{6}, sau do^{m6}).

Studiu tehnic

Moderato

mf

Mi mi si Si si7

Si si7 Mi mi si Si

FA# fa FA fa7 Si si7

mi Mi si7 Si

mi Mi la7 LA

re RE la7 LA

rem
RE

sol7
SOL

sol7
SOL

do
DO

do
DO

sol
SOL

sol7

do
DO

do
DO MI RE DO MI RE DO MI DO SI

re
RE

re
RE

SOL SI RE SOL
sol

sol7

do
DO

sol7 sol sol7
SOL

do m
DO
FA fa7 fa fa7

SIb si
FA fa7 fa fa7

si b m
SIb
MIb mi b 7 mi b mi b7

mi b7
MIb
lab
LAb

do#
DO# do#7 fa#
FA# fa#7

rit.
a tempo
mf

si#
SI# si#7
MI mi

MI mi SI si si7 MI mi

mi MI si SI

si7 SI sf MI mi

PIESE ŞI TRANSCRIPŢII PENTRU ACORDEON

GAVOTĂ

după FRANÇOIS-JOSEPH GOSSEC (1734-1829)

Allegretto, con grazia

mf

re la7 re la7 re la

RE LA RE FA# RE FA# RE LA RE LA

p

sol re la7 re la

SOL RE LA RE LA

f *p*

la7 re la7 re

LA RE LA RE

f *p*

sol re mi m la7 re

SOL RE MI LA RE

p grazioso

re la re la7 re la

RE LA RE LA RE LA

mf

re la re mi 7 la

RE LA RE MI LA

rit.

SONATA ÎN LA MAJOR

(FINAL)

ALLA TURCA

Allegretto

după WOLFGANG AMADEUS MOZART

(1756-1791)

tr

f

lam re7- lam rem6 lam mi 7 lam la

MI RE LA RE LA MI LA LA

mi la re mi7 la

RE MI LA RE MI LA

p

fa♯m do♯7 fa♯m

FA♯ DO♯ FA♯

do♯7 fa♯m do♯m sol♯7 do♯m

DO♯ FA♯ DO♯ SOL♯ DO♯

f

la mi7 la

LA MI LA

mi7 la mi7 la mi7

MI LA MI LA MI

p
la fa#m do#7 fa#m
LA FA# DO# FA#

f
do# do#7- fa# si m fa#m do#7 fa#m
DO# SI FA# DO# FA#

f
la mi la mi7 la
LA RE MI LA RE MI LA

p f
lam
LA

f p
mim si7 mim do sol
MI SI MI DO SOL

p
do sol lam mi lam mi lam
DO SOL LA MI LA MI LA

f tr
lam fa7 lam re7- lam rem6 lam mi 7 lam
LA FA MI RE LA RE LA MI LA

VALS

Op. 18, Nr. 1

după FRÉDÉRIC CHOPIN
(1810 - 1849)

Allegro brillante

f *p*

LA · LA la7 · RE re · LA la7

f *p*

RE RE♯ · MI mim · LA la7 · RE re

ff *p*

LA la7 · RE re · LA la7 · RE RE♯ · MI mim

LA la7 · RE re · RE re re7 · SOL sol

SOL sol · sol7- · sol · sol7- · sol

RE re7 · SOL sol · sol7-

5 2 5 1
SOL sol sol7- sol RE re7 SOL sol

5 3 4 1 5 3 4 1
SOL sol7 DO do SOL sol7

SOL sol7 do DO SOL sol7 DO do

5 1 2
DO do LA la7 re m SOL sol7 do sol7 do DO do DO

3 2 1 3 2 1 5 4 3 2 1 2 3 2 1 3 2 3 1 2 3 4 5 3 2 1 3 2 1
p
SOL sol SOL sol7- sol sol7-

2 1 2 4 5 4 1 5 2 1

SOL sol RE re7 SOL sol

SOL sol7- sol sol7- sol re7

p 3

f

sol SOL la LA re RE la7 LA RE RE♯ MI mi m

LA la7 LA RE re LA la7 RE re

ff *p*

LA la7 3 RE 1 RE♯ MI mi m LA la7 re RE

PE CĂLUȚUL DE LEMN

din

„SCENE DIN LUMEA COPIILOR“

după ROBERT SCHUMANN
(1810-1856)

Allegro

mf *sempre staccato*

VALS

după JOHANN STRAUSS
(1825-1899)

Tempo di valse

mf

SI LA SOL FA MI RE DO SI FA

I

mp

do sol do sol7
DO SOL DO RE SOL

sol7 do sol
SI SOL SI SOL DO SOL

do sol7
DO RE SOL SI SOL SI

f mf

sol7 do re7 sol
SOL DO RE SOL

re
RE MI mi m RE re7 SOL sol LA la7

Dal 𝄋 al 𝄌 e poi 2

LA la7 RE re7 SOL sol SI RE SOL DO MI SOL sol7

2

DO DO do7 MI FA fa DO DO do7 MI

FA fa DO do7 FA fa MI mi mi7 LA la m

DO do7 MI FA fa DO do7 MI FA fa DO do7

DO do7 FA fa MI mi mi7 LA la m SOL sol m FA fa

LA fa DO do7 MI FA fa SOL sol m

FA fa LA DO do7 FA fa 1 2

3

SOL RE SOL FA MI RE DO SI LA SOL FA♯ SOL

p DO do SOL sol7

SOL sol DO do RE re7

mf RE re7 1 SOL sol 2 DO do

SOL sol SI FA fa DO do *mf* RE re7

RE re7 SOL do MI SOL sol7 DO do

DO do RE re7 SOL do DO

*) LA/4 do7- FA♯/2 do7-

SOL sol7 DO do

4

poco rit. a tempo

f mp mf mf

DO do FA fa DO do do7 FA fa

f mf

DO do7 FA fa DO do7 FA fa

f

SOL sol7 DO do DO do FA fa

* Pentru acordeoanele cu septimă micșorată, la bași = 7-

Sib sib DO do7 FA fa

FA fa Sib sib DO do7 fa FA

FA fa SOL solm RE DO do7 FA fa

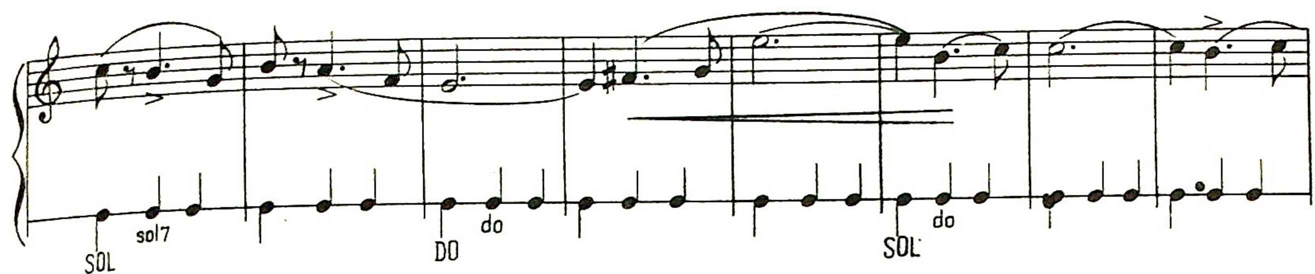
FA fa SOL solm RE DO do7 fa FA

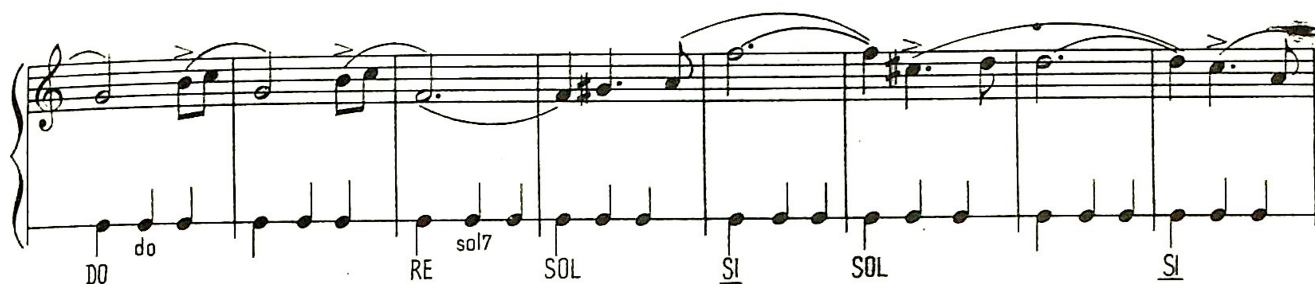
Coda

2 3 1 2 3 1

SOL SI RE DO MI SOL sol DO do SOL sol DO do

DO do RE sol7 SOL SI SOL SI

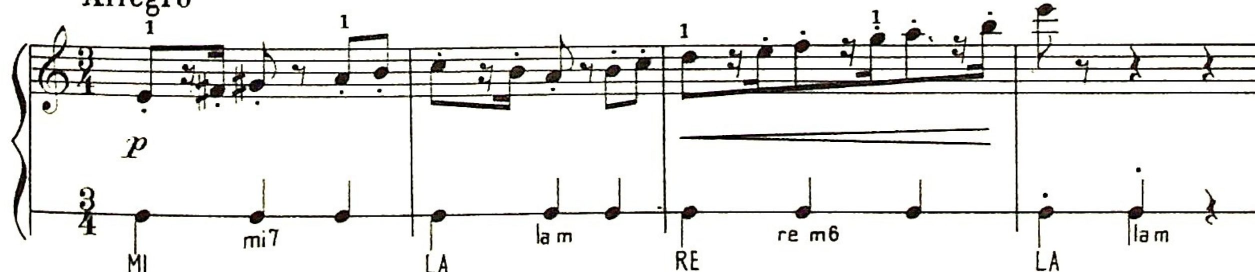

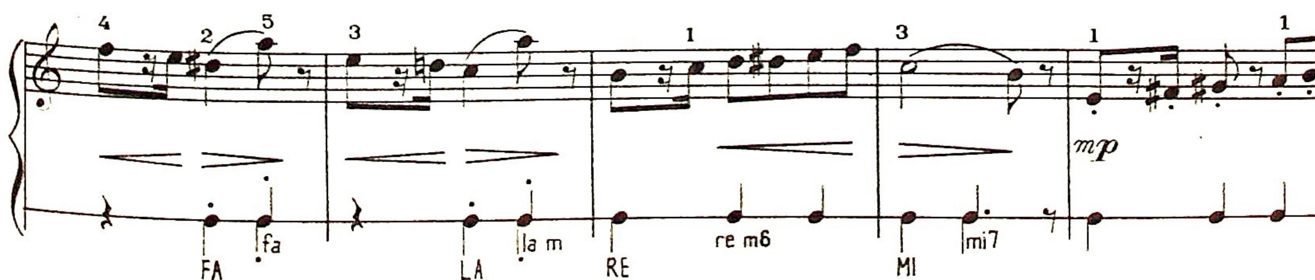

MAZURCA

Op. 8, Nr. 9

după VLADIMIR REBIKOV (1866-1920)

mf

LA lam RE rem6 LA lam FA fa

Meno mosso

mf

LA lam MI mi7 LA lam SOL sol7 DO do

p *mf* *p*

SOL sol7 DO do SOL sol7 DO do RE re7 SOL sol

mf *p* *poco* *a*

SOL sol7 DO do SOL sol7 DO do SOL sol7 DO do

poco *cresc.*

LA la RE re LA la7 RE rem DO SI DO SI

Tempo I

p

DO SI DO SI DO SI DO SI SOL sol7 do DO MI mi7

LA la m RE re m6 LA la m FA fa

p *p*

LA la m RE re m6 MI mi7

LA la m RE re m6 LA la m FA fa

f *poco a poco cresc.* *f*

FA fa la m LA mi7 MI la m LA

HORA STACCATO

Allegro

după GRIGORAŞ DINICU
(1889-1949)

Fine

tr

MIb mib SIb | MIb SOL | MIb SIb | MIb SIb | MIb SIb

tr

MIb mib7 SOL | MIb SOL | MIb SOL | MIb SIb | MIb SIb

tr tr

MIb mib SIb | MIb SOL | mib7- MIb mib | MIb SOL | mib7- MIb mib

tr

MIb mib SIb | MIb SIb | MIb SIb | MIb SIb | MIb SIb

tr

1 | 2 | Dal 𝄋 al Fine

f

MIb mib SIb | MIb SIb | MIb mib | MIb mib SIb | MIb

VALS TIROLEZ

Aranjament de BENONE DAMIAN

Tempo di valse

mf *f* *mf*

FA fa DO SI♭ LA SOL FA fa

DO do7

sempre staccato

FA fa

FA fa DO do7

DO do7 FA fa DO do7

FA fa DO do MI FA fa DO do7 FA fa

DO do MI FA fa FA FA fa

FA fa DO do7

FA fa DO do7

DO do7 FA fa DO RE MI

FA MI FA SOL LA SI♭ LA SOL SI♭ LA SOL FA LA SOL FA MI RE DO RE MI FA MI FA SOL LA SI♭ LA SOL SI♭ LA SOL FA MI RE

2

f *sempre staccato*

mf

tr

FA fa LA DO do7

tr

mf *f*

DO do7 FA fa

tr

mf *f*

LA DO do7

f

FA fa FA MI RE DO RE MI FA MI FA SOL LA SI♭ LA SOL SI♭ LA SOL

1 2

FA LA SOL FA MI RE DO RE MI FA MI FA SOL LA SI♭ LA SOL SI♭ LA SOL FA MI RE FA fa

CUPRINSUL

CAPITOLUL I

CAPITOLUL VI

CAPITOLUL VII

CAPITOLUL VIII

CAPITOLUL IX

Redactor responsabil: VICTORIA PRICOPE
Tehnoredactor: BEATRICE MANOLIU

Dat la cules 03.12.1963. Bun de tipar 16.03.1964. Tiraj 7140 exemplare. Hîrtie offset tip B de 80 gr/m². Ft. 700×1000/8. Coli ed. 32,64. Coli de tipar 29. Ediția I. Comanda 608. Planșe 1. A. nr. 15 991. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 78.

Tiparul executat sub com nr. 6628 la Intreprinderea Poligrafică Sibiu, str. N. Bălcescu, nr. 17 — R.P.R.

SUS

IV	III	II	I	IA	IB
BAȘI DE TERȚĂ	BAȘI FUNDAMENTALI	ACORDURI MAJORE	ACORDURI MINORE	ACORDURI DE SEPTIMĂ DE DOMINANTĂ	ACORDURI MICȘORATE
DO× (RE)	LA#	la#	la# m	la# 7	la# micș.
FA× (SOL)	RE#	re#	re# m	re# 7	re# micș.
SI# (DO)	SOL#	sol#	sol# m	sol# 7	sol# micș.
MI# (FA)	DO#	do#	do# m	do# 7	do# micș.
LA#	FA#	fa#	fa# m	fa# 7	fa# micș.
RE#	SI	si	si m	si 7	si micș.
SOL#	MI	mi	mi m	mi 7	mi micș.
DO#	LA	la	la m	la 7	la micș.
FA#	RE	re	re m	re 7	re micș.
SI	SOL	sol	sol m	sol 7	sol micș.
MI	DO	do	do m	do 7	do micș.
LA	FA	fa	fa m	fa 7	fa micș.
RE	SI b	si b	si b m	si b 7	si b micș.
SOL	MI b	mi b	mi b m	mi b 7	mi b micș.
DO	LA b	la b	la b m	la b 7	la b micș.
FA	RE b	re b	re b m	re b 7	re b micș.
SI b	SOL b	sol b	sol b m	sol b 7	sol b micș.
MI b	DO b	do b	do b m	do b 7	do b micș.
LA b	FA b (MI)	fa b	fa b m	fa b 7	fa b micș.
RE b	SI bb (LA)	si bb	si bb m	si bb 7	si bb micș.

80 de Bași

48 de Bași

32 de Bași

24 de Bași

12 Bași

JOS

Lei 21